

Ειδική έκθεση

Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων

Συνέβαλε μεν ουσιαστικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού, αλλά δεν κατάφερε να φέρει στην πραγματική οικονομία τα 500 δισ. ευρώ που υποσχόταν μέχρι το τέλος του 2022

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-IX
Εισαγωγή	01-15
Σχεδιασμός και στόχοι του ΕΤΣΕ	01-09
Ρόλοι και αρμοδιότητες	10-13
Βασικά στοιχεία για το ΕΤΣΕ	14-15
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	16-23
Παρατηρήσεις	24-84
Υπερεκτίμηση των επενδύσεων που κινητοποίησε το ΕΤΣΕ	24-38
Αδυναμίες στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές	28-32
Αδυναμίες στην εφαρμογή της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές	33-38
Η στήριξη του ΕΤΣΕ ήταν χρήσιμη, αλλά δεν υπήρχαν επαρκείς αποδείξεις για την προσθετικότητα της	39-55
Το ΕΤΣΕ υποστήριξε τις επενδύσεις τόσο από άποψη χρηματοδότησης όσο και από άποψη ποιότητας	40-43
Το κύριο στοιχείο για τη μέτρηση της προσθετικότητας του ΕΤΣΕ ήταν το προφίλ υψηλού κινδύνου των υποστηριζόμενων επενδύσεων	44-49
Τα στοιχεία που αποδείκνυαν την προσθετικότητα των επενδύσεων που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ δεν ήταν επαρκή	50-55
Η παρακολούθηση του ΕΤΣΕ ανταποκρινόταν στις βασικές απαιτήσεις, αλλά δεν ήταν ολοκληρωμένη, ενώ τα αναφερόμενα στοιχεία δεν ελέγχονταν διεξοδικά	56-84
Η Επιτροπή και ο όμιλος της ΕΤΕπ παρακολουθούσαν τη χρηματοοικονομική εκτέλεση του ΕΤΣΕ όπως όριζαν οι βασικές απαιτήσεις	57-60
Αν και το ΕΤΣΕ ακολουθούσε γενικώς τις καθορισμένες τιμές-στόχο, ορισμένες σημαντικές πτυχές του δεν παρακολουθούνταν	61-77
Τα πολύπλοκα δεδομένα και οι αναφορές σχετικά με το ΕΤΣΕ δεν αναλύονταν επαρκώς	78-84
Συμπεράσματα και συστάσεις	85-93

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Προϊόντα του ΕΤΣΕ που εξασφαλίζονταν από εγγύηση της ΕΕ

Παράρτημα II – Εσωτερικοί και εξωτερικοί πολλαπλασιαστές και επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί και δημοσιοποιηθεί από τον όμιλο της ΕΤΕπ, στο τέλος του 2022

Παράρτημα III – Κατάλογος των δεικτών επιδόσεων και παρακολούθησης του ΕΤΣΕ

Παράρτημα IV – Κατανομή του ΕΤΣΕ στους τομείς στους οποίους εστιάζουν οι στόχοι πολιτικής της ΕΕ

Παράρτημα V – Συνολικά ποσά του σκέλους SMEW που είχαν υπογραφεί ανά κράτος μέλος της ΕΕ, στο τέλος του 2022

Παράρτημα VI – Συνολικά ποσά του σκέλους IIW που είχαν υπογραφεί ανά κράτος μέλος της ΕΕ, στο τέλος του 2022

Παράρτημα VII – Επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου υποστηριζόμενες από το σκέλος SMEW του ΕΤΣΕ σε επίπεδο τελικού αποδέκτη, στο τέλος του 2022

Παράρτημα VIII – Πλεονεκτήματα των δανείων που υποστηρίζει το ΕΤΣΕ έναντι των πλεονεκτημάτων αυτών που δεν υποστηρίζονται από το πρόγραμμα

Συντομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Σύνοψη

I Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων δημιουργήθηκε το 2015 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Κύρια επιδίωξή του ήταν η κάλυψη του επενδυτικού κενού που ακολούθησε τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008. Το πρόγραμμα περιλάμβανε διάφορα είδη χρεωστικών μέσων και μετοχικών τίτλων, εξασφαλιζόμενων με εγγύηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ύψους 26 δισεκατομμυρίων ευρώ, και με πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ύψους 7,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Οι υποστηριζόμενες επενδύσεις αφορούσαν δύο τομείς, τον τομέα των υποδομών και της καινοτομίας και τον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

II Στην έκθεσή μας αξιολογούμε κατά πόσον το πρόγραμμα έκανε πράξη αυτά που υποσχόταν. Εξετάσαμε αν η προσέγγιση που αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε για τον υπολογισμό των κινητοποιημένων επενδύσεων ήταν άρτια, αν υπήρχαν στοιχεία που αποδείκνυαν επαρκώς την «προσθετικότητα» του προγράμματος και, τέλος, αν οι επιδόσεις του παρακολουθούνταν καταλλήλως με την κατάρτιση και των σχετικών αναφορών.

III Σκοπός του εν προκειμένω ελέγχου ήταν η ενίσχυση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης αναφορικά με τις εγγυήσεις που παρέχονται από τον ενωσιακό προϋπολογισμό μέσω της άντλησης διδαγμάτων από τον τρόπο υλοποίησης του υπό εξέταση προγράμματος μέχρι το τέλος του 2022, όταν έληξε η προθεσμία για τη σύναψη των σχετικών συμφωνιών χρηματοδότησης. Οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις μας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της διαχείρισης οποιουδήποτε άλλου προγράμματος της ΕΕ που κάνει χρήση των εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό της, περιλαμβανομένου του InvestEU.

IV Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων συνέβαλε ουσιαστικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού. Παρόλα αυτά, το πρόγραμμα δεν πέτυχε πλήρως τον στόχο της κινητοποίησης στην πραγματική οικονομία πρόσθετων επενδύσεων, αξίας 500 δισεκατομμυρίων ευρώ, μέχρι το τέλος του 2022. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, το ποσό των 503 δισεκατομμυρίων ευρώ που γνωστοποιήθηκε αναφορικά με τη συγκεκριμένη τιμή-στόχο είχε υπερεκτιμηθεί κατά 131 δισεκατομμύρια ευρώ (ή κατά 26 %). Η υπερεκτίμηση αυτή ήταν απόρροια των αδυναμιών που διαπιστώσαμε στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή της μεθοδολογίας για τον καθορισμό των πολλαπλασιαστών. Συγκεκριμένα, μέρος του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος βασιζόταν σε χρηματοδότηση που δεν είχε εκταμιευθεί προς τους τελικούς αποδέκτες της. Επιπλέον, επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί από άλλα ενωσιακά μέσα αποδόθηκαν εσφαλμένα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.

V Τα στοιχεία που αποδείκνυαν την προσθετικότητα των κινητοποιημένων επενδύσεων δεν ήταν επαρκή, μολονότι η αξιολόγηση του προγράμματος από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, των οποίων τη γνώμη ζητήσαμε, ήταν γενικώς θετική. Η προσθετικότητα του προγράμματος προέκυπτε κυρίως από τη στήριξη που αυτό παρείχε προς τις «ειδικές δραστηριότητες» της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ήτοι προς έργα και επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου από αυτόν που η Τράπεζα θα χρηματοδοτούσε κανονικά. Επιπλέον, λόγω έλλειψης σχετικών στοιχείων, η Επιτροπή δεν αξιολόγησε εκ των υστέρων κατά πόσον η δημόσια χρηματοδότηση έφερε τελικά πρόσθετες επενδύσεις.

VI Η Επιτροπή παρακολουθούσε τις προβλέψεις και τις χρηματοοικονομικές ροές του προγράμματος, καταρτίζοντας και τις προβλεπόμενες αναφορές. Αν και το πρόγραμμα ακολουθούσε γενικώς τις καθορισμένες τιμές-στόχο, για ορισμένες σημαντικές πτυχές του δεν υπήρχαν τιμές ή, ακόμη και εάν υπήρχαν, δεν αποτελούσαν αντικείμενο παρακολούθησης. Αυτό ίσχυε αναφορικά με τη συνεισφορά του προγράμματος στην απασχόληση και τη βιώσιμη ανάπτυξη, αντίστοιχα. Περαιτέρω, το κανονιστικό πλαίσιο δεν περιλάμβανε κανόνες σχετικά με την αξιολόγηση της βιωσιμότητας. Οι δημοσιευόμενες εκθέσεις και αξιολογήσεις σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων δεν περιείχαν πληροφορίες σχετικά με τις πολυκρατικές επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, όπως για παράδειγμα σχετικά με το ποσοστό χρηματοδότησης τελικών αποδεκτών σε τρίτες χώρες.

VII Καθώς δεν ήταν υποχρεωτικές, δεν υπήρχαν συγκεκριμένες αναφορές σχετικά με τα οφέλη που μεταφέρονταν στους τελικούς αποδέκτες δανείων ή επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου που στηρίζονταν από το πρόγραμμα. Ούτε ο όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων αλλά ούτε και η Επιτροπή συνέλεξαν στοιχεία σχετικά με τα μεταφερόμενα οφέλη. Ως εκ τούτου, δεν καταφέραμε να αξιολογήσουμε κατά πόσον τα οφέλη αυτά κατανέμονταν σωστά μεταξύ χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών και τελικών αποδεκτών.

VIII Διαπιστώσαμε επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων τηρούσε στοιχεία σχετικά με το πρόγραμμα σε κατακερματισμένα σύνολα δεδομένων. Από τις πληροφορίες που μας υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου, ορισμένες που αφορούσαν τους τελικούς αποδέκτες ήταν ελλιπείς ή ασαφείς. Η Επιτροπή δεν ανέλυε επαρκώς τις επιχειρησιακές εκθέσεις του προγράμματος. Επιπλέον, ορισμένα στοιχεία στις εκθέσεις αυτές παρουσιάζονταν κατά τρόπο συγκεντρωτικό ή δεν συνοδεύονταν από τα κατάλληλα τεκμήρια.

IX Για τρέχοντα ή μελλοντικά προγράμματα που προβλέπουν τη χρήση εγγυήσεων από τον ενωσιακό προϋπολογισμό, συνιστούμε στην Επιτροπή τα εξής:

- να βελτιώσει τη διαφάνεια των αναφορών που αφορούν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων·
- να βελτιώσει τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό των επενδύσεων που κινητοποιούν οι εγγυήσεις της ΕΕ·
- να αναπτύξει μεθοδολογία για την εκ των υστέρων ανάλυση της προσθετικότητας·
- να βελτιώσει τις αναφορές της σχετικά με τις επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου σε τρίτες χώρες·
- να δημοσιοποιεί στοιχεία σχετικά με τη μεταφορά των οφελών από τις εγγυήσεις που παρέχει ο ενωσιακός προϋπολογισμός· και
- να βελτιώσει τον έλεγχο των δημοσιοποιούμενων στοιχείων σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.

Εισαγωγή

Σχεδιασμός και στόχοι του ΕΤΣΕ

01 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) δημιουργήθηκε το 2015 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (όμιλος της ΕΤΕπ). Ο τελευταίος απαρτίζεται από την [Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων](#) (ΕΤΕπ) και το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων](#) (ΕΤαΕ). Σκοπός της δημιουργίας του ΕΤΣΕ ήταν να αντιμετωπιστεί το επενδυτικό κενό που ακολούθησε τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, να διαλυθεί η αβεβαιότητα που περιέβαλλε τα δημόσια και ιδιωτικά χρηματοδοτικά μέσα και να δοθεί νέα ώθηση στον ανταγωνισμό και στην οικονομική ανάκαμψη.

02 Μετά την κρίση και μέχρι το 2014, οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες σε όλη την ΕΕ μειώθηκαν κατά 15 % περίπου και, σε σύγκριση με την κορύφωσή τους το 2007, κατέγραψαν πτώση της τάξης των 430 δισεκατομμυρίων ευρώ¹. Έτσι είχαν τα πράγματα όταν η Επιτροπή παρουσίασε την πρότασή της για τον κανονισμό του ΕΤΣΕ το 2015. Επιδίωξη του ΕΤΣΕ ήταν η διευκόλυνση της χρηματοδότησης στρατηγικών επενδύσεων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής της ΕΕ και η αύξηση της πρόσβασης των μικρών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση. Δεδομένου του ρόλου των τελευταίων στην οικονομία της ΕΕ, η Επιτροπή ανέμενε ότι αυτές «θα αποτελούσαν βασικό δικαιούχο της στήριξης» που θα παρεχόταν².

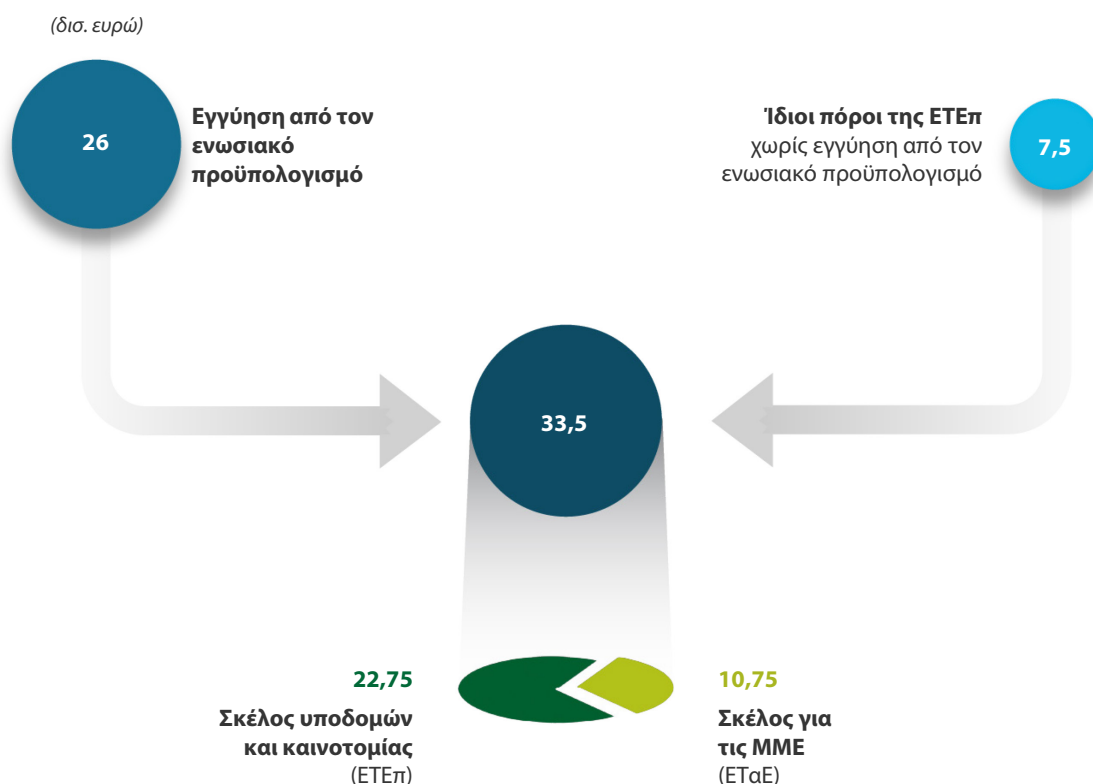
03 Το ΕΤΣΕ παρείχε στήριξη σε δύο τομείς («σκέλη»): στο «σκέλος υποδομών και καινοτομίας» (IIW), που αποσκοπούσε στην προώθηση επενδύσεων, λόγω χάριν σε υποδομές, στην έρευνα ή σε έργα ανάπτυξης υλοποιούμενα από νεοφυείς επιχειρήσεις, και στο «σκέλος για τις ΜΜΕ» (SMEW), που αφορούσε την αύξηση της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε χρηματοδότηση.

04 Το ΕΤΣΕ σχεδιάστηκε ως πρόγραμμα βασιζόμενο σε εγγύηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και, πέραν αυτού, σε ποσό από τους ίδιους πόρους της ΕΤΕπ. Τα αρχικά ποσά αυξήθηκαν με την παράταση του ΕΤΣΕ το 2017. Οι σχετικές λεπτομέρειες παρουσιάζονται στο [γράφημα 1](#).

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Why the EU needs an investment plan](#), 8 Δεκεμβρίου 2015.

² COM(2015) 10, αιτιολογική έκθεση, σ. 2.

Γράφημα 1 – Δομή του ΕΤΣΕ μετά την παράταση του 2017 και την επαναδιάθεση των πόρων το 2020

Πηγή: Ειδική έκθεση 03/2019, σ. 8, επικαιροποιημένη βάσει στοιχείων της ΕΤΕΠ από την έκθεσή της για το ΕΤΣΕ του 2022.

05 Η στήριξη από το ΕΤΣΕ βρήκε εφαρμογή σε διάφορα είδη χρεωστικών μέσων και συμμετοχικών τίτλων. Η ΕΤΕΠ και το ΕΤαΕ είχαν τη δυνατότητα να διαθέτουν τη χρηματοδότηση του ΕΤΣΕ προς τους τελικούς αποδέκτες είτε άμεσα είτε μέσω «χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών», όπως τράπεζες και μετοχικά κεφάλαια. Αυτή η δεύτερη μορφή χρηματοδοτικής πράξης περιγράφεται ως διενεργούμενη με διαμεσολάβηση³. Τα προϊόντα του ΕΤΣΕ μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ευρέος φάσματος τομέων, από νεοφυείς επιχειρήσεις όλων των ειδών μέχρι έρευνα, έργα με κοινωνικό αντικείμενο ή έργα που αφορούσαν μεγάλες υποδομές (βλέπε [παράρτημα Ι](#)). Παρέχοντας εγγυήσεις για δάνεια και επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η ΕΕ μείωσε τον πιστωτικό κίνδυνο για τον όμιλο της ΕΤΕΠ και τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, καθώς, λόγω χάριν, σε περίπτωση αδυναμίας του τελικού αποδέκτη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, ένα μέρος του δανείου ή των επενδεδυμένων κεφαλαίων θα καλυπτόταν από την εγγύηση.

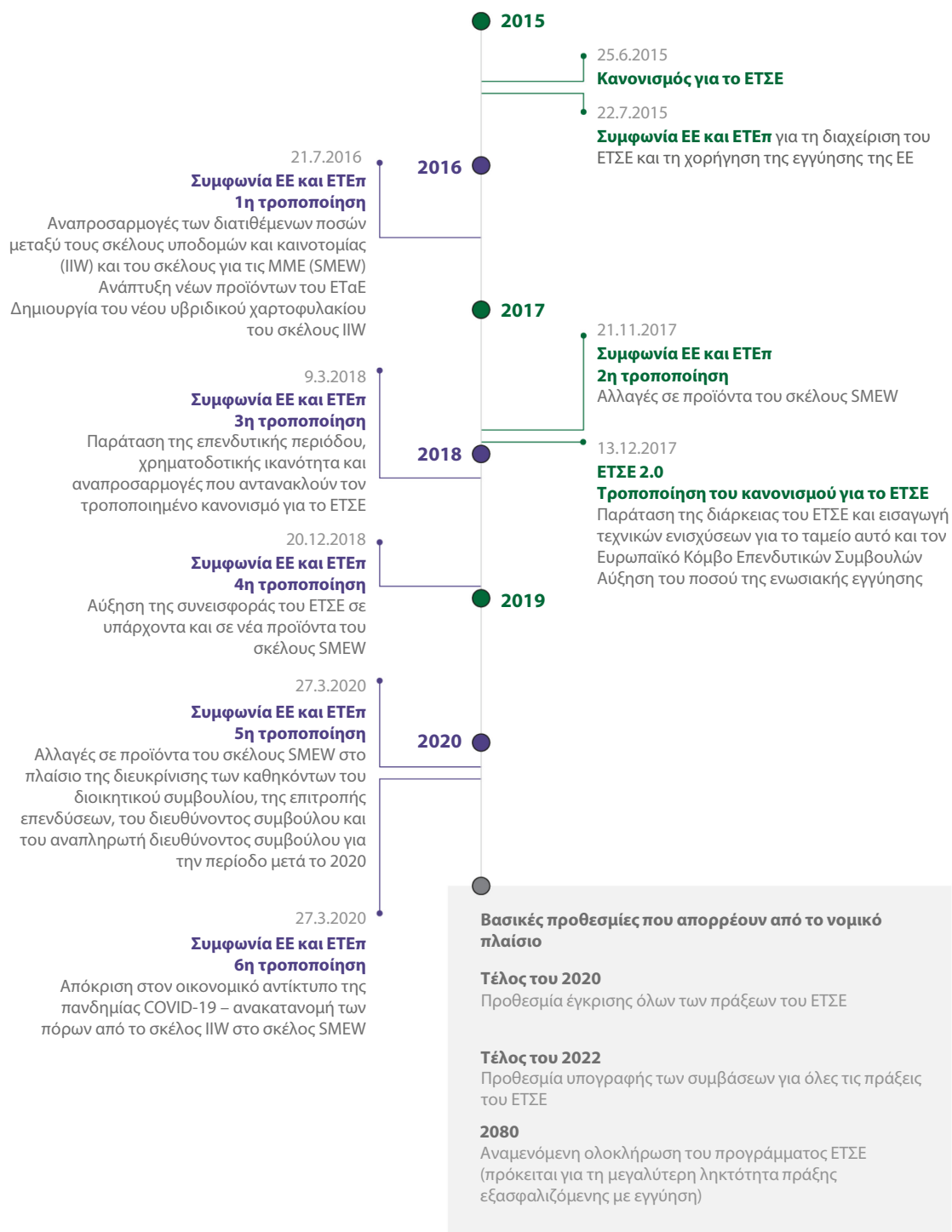
³ Η περιγραφή περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 του εγγράφου με τίτλο «EFSI Strategic Orientation – Review of January 2019».

06 Στο άρθρο 5 του [κανονισμού για το ΕΤΣΕ](#) ορίζεται μια αρχή «προσθετικότητας», σύμφωνα με την οποία η εγγύηση της ΕΕ θα έπρεπε να παρέχεται για έργα που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση αστοχιών της αγοράς ή καταστάσεων υποαξιοποίησης επενδύσεων και τα οποία, χωρίς στήριξη από το ΕΤΣΕ, δεν θα είχε σταθεί δυνατόν να υλοποιηθούν στον ίδιο βαθμό, αν όχι και καθόλου, από την ΕΤΕπ, από το ΕΤαΕ ή στο πλαίσιο των υφιστάμενων ενωσιακών χρηματοδοτικών μέσων.

07 Το ΕΤΣΕ ρυθμίζεται από σχετικό κανονισμό (κανονισμός για το ΕΤΣΕ)⁴ και αντίστοιχη συμφωνία (δεν έχει δημοσιευθεί). Στο [γράφημα 2](#) παρουσιάζεται το νομικό και συμβατικό πλαίσιο του ΕΤΣΕ, μαζί με τις σημαντικότερες ημερομηνίες.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017.

Γράφημα 2 – Κανονιστικό πλαίσιο και βασικές ημερομηνίες του ΕΤΣΕ

Πηγή: ΕΕΣ.

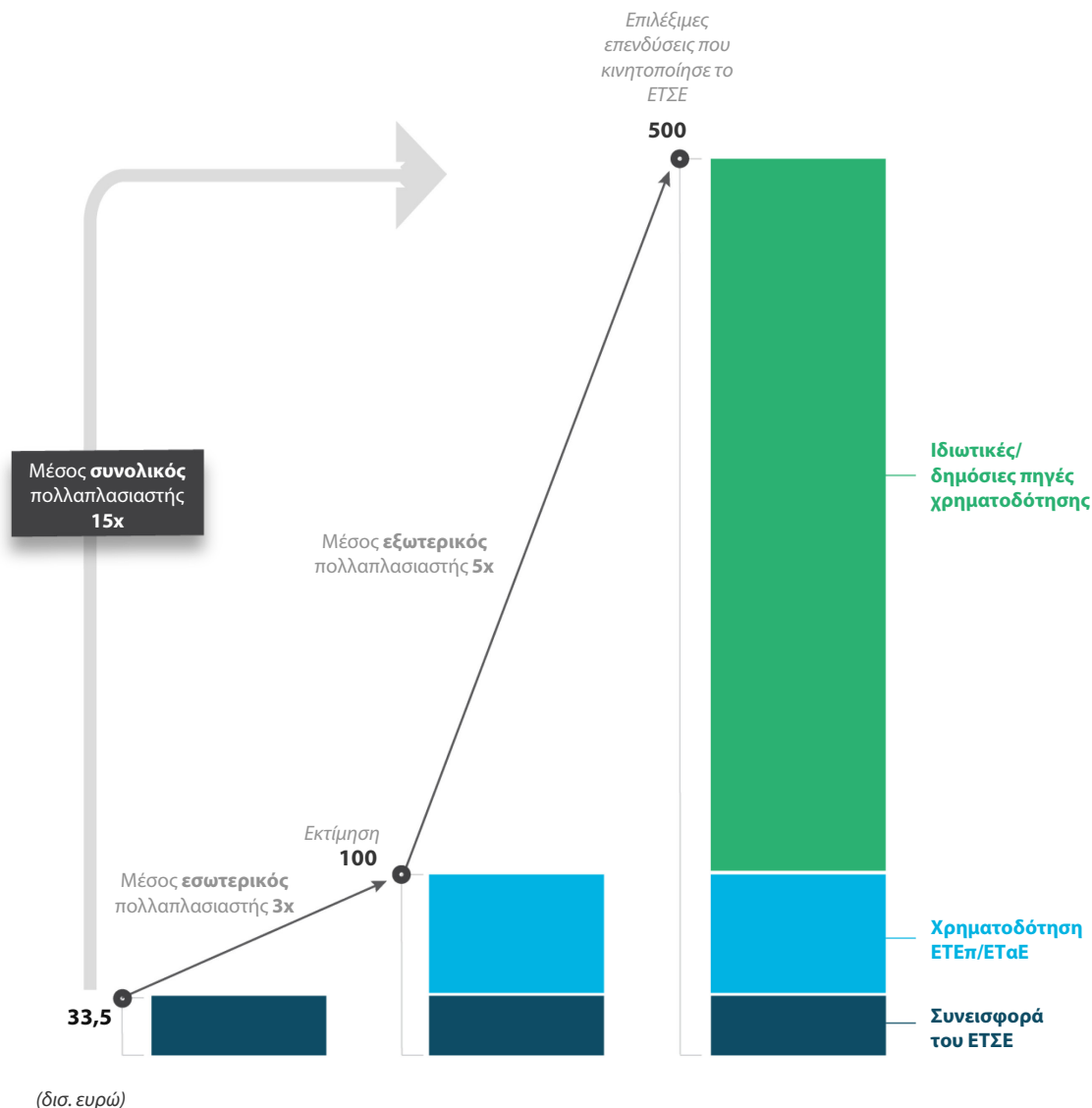
08 Ο βασικός ποσοτικοποιησιμος στόχος καθορίστηκε σε κανονισμό του 2017 για την παράταση του ΕΤΣΕ, ο οποίος αναφερόταν στη φιλοδοξία κινητοποίησης «τουλάχιστον 500 δισεκατομμυρίων ευρώ για πρόσθετες επενδύσεις στην πραγματική οικονομία» μέχρι το τέλος του 2020⁵. Στον στρατηγικό προσανατολισμό του ΕΤΣΕ του 2019, διευκρινιζόταν ότι η τιμή-στόχος της κινητοποίησης 500 δισεκατομμυρίων ευρώ στην πραγματική οικονομία αφορούσε τις πράξεις που είχαν εγκριθεί μέχρι το τέλος του 2020 και υπογραφεί μέχρι το τέλος του 2022⁶. Η ερμηνεία αυτή αντικατοπτριζόταν επίσης στη συμφωνία ΕΤΣΕ μεταξύ της Επιτροπής και της ΕΤΕπ. Όπως φαίνεται στο [γράφημα 3](#), για την επίτευξη της τιμής-στόχου αναφορικά με τις συνολικές επενδύσεις που θα κινητοποιούνταν, γενικός στόχος του ΕΤΣΕ ήταν να 15πλασιάσει την αρχική επένδυση της ΕΕ. Για τον υπολογισμό αυτό χρησιμοποιήθηκε εσωτερικός και εξωτερικός πολλαπλασιαστής (3x και 5x, αντίστοιχα)⁷. Κατ' εφαρμογή του εσωτερικού πολλαπλασιαστή, το ποσό των 33,5 δισεκατομμυρίων ευρώ αναμενόταν να εξασφαλίσει χρηματοδότηση 100 δισεκατομμυρίων ευρώ μέσω της ΕΤΕπ και του ΕΤαΕ. Εφαρμόζοντας τον εξωτερικό πολλαπλασιαστή στην πρόσθετη ιδιωτική και δημόσια χρηματοδότηση, φαινόταν δυνατή η κινητοποίηση επενδύσεων συνολικής αξίας 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Οι επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν τελικά από τον όμιλο της ΕΤΕπ μέχρι το τέλος του 2022 παρουσιάζονται στο [παράρτημα II](#).

Γράφημα 3 – Συνολικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα του ΕΤΣΕ

⁵ Αιτιολογικές σκέψεις 7 και 20 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2017/2396](#).

⁶ [EFSI Strategic Orientation – Review of January 2019](#), σ. 10.

⁷ «[EIB EFSI multiplier methodology](#)», σ. 2-4, και «[EIF EFSI multiplier methodology](#)», σ. 2-5.

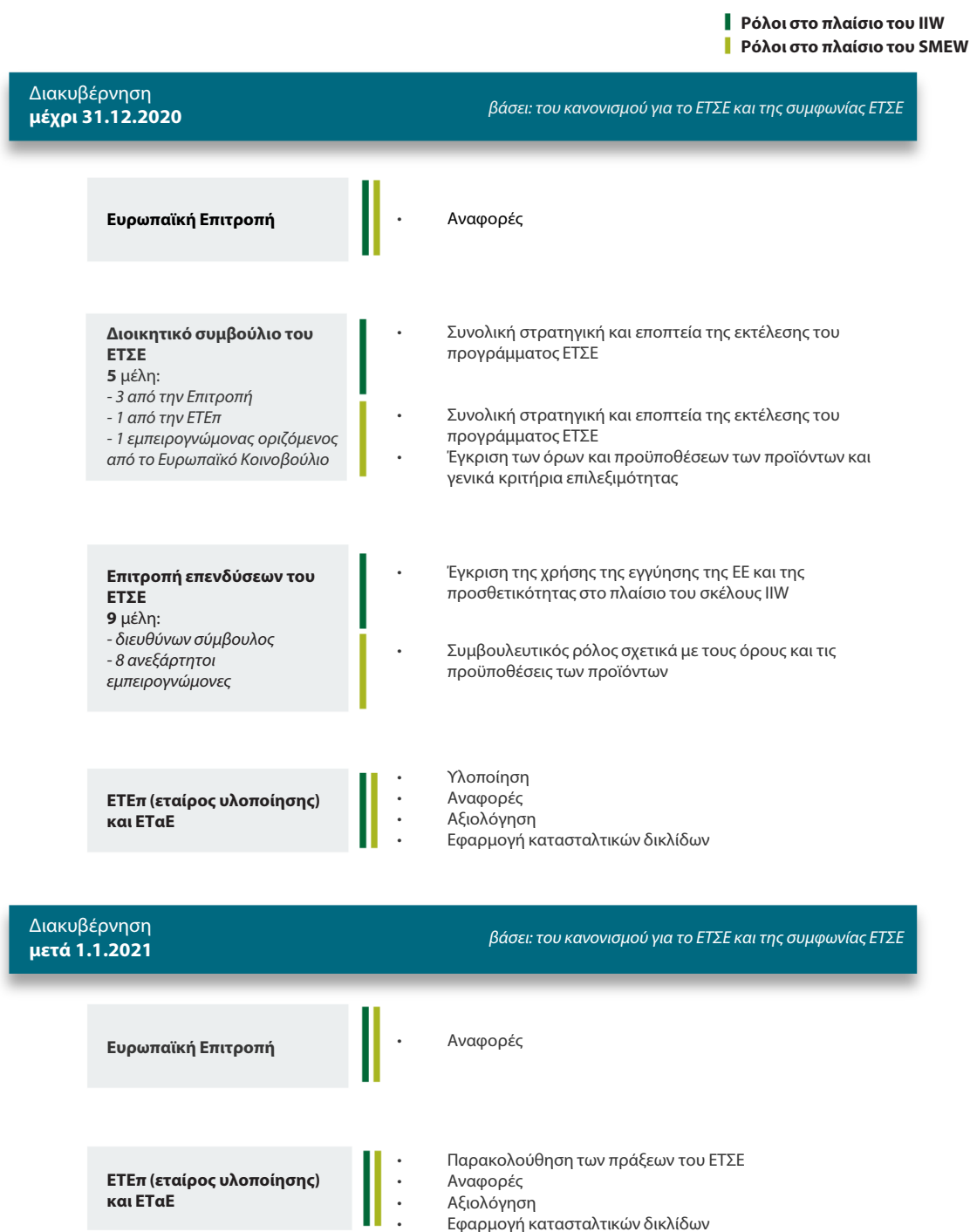
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εγγράφου με τίτλο «EIB EFSI multiplier methodology», σ. 3.

09 Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ, η συμφωνία ΕΤΣΕ μεταξύ Επιτροπής και ΕΤΕπ καθόρισε βασικούς δείκτες επιδόσεων (ΒΔΕ) και βασικούς δείκτες παρακολούθησης (ΒΔΠ), σκοπός των οποίων ήταν η μέτρηση των επιδόσεων του προγράμματος. Οι ΒΔΕ και οι ΒΔΠ παρουσιάζονται στο [παράρτημα III](#). Τον Ιούνιο 2018, η Επιτροπή πρότεινε νέο κανονισμό, με τον οποίο δημιουργήθηκε το [πρόγραμμα InvestEU](#), που διαδέχθηκε το ΕΤΣΕ για την περίοδο 2021-2027.

Ρόλοι και αρμοδιότητες

10 Στο *γράφημα 4* παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με τους σημαντικότερους ρόλους και αρμοδιότητες των διάφορων μερών που εμπλέκονται στη διαχείριση του ΕΤΣΕ.

Γράφημα 4 – Κυριότεροι ρόλοι και αρμοδιότητες για την εκτέλεση του ΕΤΣΕ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού για το ΕΤΣΕ και της σχετικής συμφωνίας.

11 Επικεφαλής υπηρεσία της Επιτροπής για τη διαχείριση και την παρακολούθηση της εκτέλεσης του ΕΤΣΕ από τον όμιλο της ΕΤΕπ τέθηκε η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ ECFIN). Ενώ για την εκτέλεση του σκέλους υποδομών και καινοτομίας (IIW) άμεσα αρμόδια ήταν η ΕΤΕπ, το σκέλος για τις ΜΜΕ (SMEW) τέθηκε υπό τη διαχείριση του ΕΤαΕ με εγγύηση της ΕΤΕπ και αντεγγύηση της ΕΕ. Πέρα από τους κανόνες, τις πολιτικές και τις διαδικασίες (περιλαμβανομένων και των σχετικών δικλίδων και της παρακολούθησης) που εφαρμόζονταν και για τις πράξεις που εκτελούνταν με ίδια ανάληψη κινδύνου, ο όμιλος της ΕΤΕπ τηρούσε επίσης τις απαιτήσεις που καθορίζονταν στη συμφωνία ΕΤΣΕ.

12 Ως προς το σκέλος IIW, η ΕΤΕπ χρησιμοποιούσε διάφορα χρηματοδοτικά προϊόντα (όπως δάνεια για τη χρηματοδότηση έργων και επιχειρήσεων, συμμετοχικούς τίτλους και προϊόντα επιμερισμού κινδύνου), διαθέτοντάς τα σε διάφορα είδη **τελικών αποδεκτών**, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών. Το ΕΤαΕ, αρμόδιο για το σκέλος SMEW, παρείχε έμμεση στήριξη προς τους τελικούς αποδέκτες (πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) σε συνεργασία με χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές.

13 Ο όμιλος της ΕΤΕπ υπέβαλλε στην Επιτροπή επιχειρησιακές εκθέσεις για το ΕΤΣΕ δύο φορές τον χρόνο, καθώς και ετήσιες αναφορές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Επίσης, εκπόνησε τρεις αξιολογήσεις του αντίκτυπου του ΕΤΣΕ, το 2016, το 2018 και το 2021. Το 2018 και το 2022, η Επιτροπή αξιολόγησε επίσης τη χρήση της στήριξης που παρείχε το ΕΤΣΕ. Σύμφωνα με την Επιτροπή⁸, η επιχειρησιακή παρακολούθηση θα συνεχιστεί μέχρι την αποπληρωμή όλων των χρηματοδοτικών και επενδυτικών πράξεων που υποστηρίζονται με εγγύηση της ΕΕ. Ορισμένες από αυτές αναμένεται να είναι ενεργές μέχρι το 2080.

⁸ SWD(2022) 443, EFSI 2.0 ex-post evaluation, σ. 14.

Βασικά στοιχεία για το ΕΤΣΕ

14 Σε έγγραφο εργασίας που συνόδευε το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το 2025, η Επιτροπή ανέφερε ότι, στο τέλος του 2023, το σύνολο των εκκρεμών εγγυήσεων που είχε χορηγήσει η ΕΕ για πράξεις του ΕΤΣΕ που είχαν υπογραφεί με τον όμιλο της ΕΤΕπ ανερχόταν σε 23,6 δισεκατομμύρια ευρώ (το αντίστοιχο ποσό στο τέλος του 2022 ήταν 24,6 δισεκατομμύρια ευρώ)⁹. Όπως φαίνεται στον **πίνακα 1**, στο τέλος του 2022, η αξία των κινητοποιημένων επενδύσεων δηλωνόταν στα 503 δισεκατομμύρια ευρώ και των υπογεγραμμένων πράξεων στα 88 δισεκατομμύρια ευρώ. Το 2023, οι γνωστοποιούμενες κινητοποιημένες επενδύσεις μειώθηκαν στα 495 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ πτωτικά κινήθηκαν επίσης ο αριθμός και το μέγεθος των πράξεων του 2023 σε σύγκριση με το 2022. Η κατάσταση αυτή ήταν απόρροια ακυρώσεων συμφωνημένης χρηματοδότησης ή του γεγονότος ότι η χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ ήταν χαμηλότερη από τα ποσά που είχαν συμφωνηθεί στις υπογεγραμμένες συμβάσεις.

Πίνακας 1 – Υπογεγραμμένες πράξεις και κινητοποιημένες επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, που δημοσιοποιήθηκαν στο τέλος του 2022 και του 2023

Σκέλος του ΕΤΣΕ	2022			2023		
	Αριθμός πράξεων	Υπογραφέν ποσό (δισ. ευρώ)	Επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν χάρη στο ΕΤΣΕ (δισ. ευρώ)	Αριθμός πράξεων	Υπογραφέν ποσό (δισ. ευρώ)	Επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν χάρη στο ΕΤΣΕ (δισ. ευρώ)
IIW	699	61	288	687	59	285
SMEW	832	27	215	821	26	210
Σύνολο	1 531	88	503	1 508	85	495

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των επιχειρησιακών εκθέσεων σχετικά με το ΕΤΣΕ, τέλος του 2022 και του 2023.

⁹ 2025 Draft general budget of the European Union – Working document part XI, σ. 15 και 18.

15 Σύμφωνα με την Επιτροπή, στο τέλος του 2022, ο αριθμός των τελικών αποδεκτών που είχαν λάβει στήριξη από το ΕΤΣΕ ανερχόταν σε 841 957, έναντι 910 003 στο τέλος του 2023. Ο όμιλος της ΕΤΕπ ανέφερε ότι ο συνολικός πολλαπλασιαστής του ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022 ήταν 16,08. Αυτό σήμαινε ότι κάθε ευρώ συνεισφοράς από το ΕΤΣΕ και τους ιδίους πόρους της ΕΤΕπ θα έπρεπε να φέρει στην οικονομία της ΕΕ επενδύσεις αξίας περί τα 16 ευρώ. Ο συνολικός πολλαπλασιαστής που ανακοινώθηκε στο τέλος το 2023 ήταν 16,13. Μέχρι το τέλος του 2023, οι εγγυήσεις που είχαν καταπέσει στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ ανέρχονταν σε 309,4 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων ο όμιλος της ΕΤΕπ είχε καταφέρει να ανακτήσει από αποδέκτες που βρίσκονταν σε αδυναμία εκπλήρωσης 1,6 εκατομμύρια ευρώ.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

16 Σκοπός του εν προκειμένω ελέγχου ήταν η ενίσχυση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης αναφορικά με τις εγγυήσεις που παρέχονται από τον ενωσιακό προϋπολογισμό μέσω της άντλησης διδαγμάτων από τον τρόπο υλοποίησης του υπό εξέταση προγράμματος μέχρι το τέλος του 2022, οπότε και έληξε η προθεσμία για τη σύναψη συμφωνιών χρηματοδότησης. Οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις μας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της διαχείρισης οποιουδήποτε άλλου προγράμματος της ΕΕ που χρησιμοποιεί εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό της, περιλαμβανομένου του InvestEU.

17 Το κύριο ερώτημα του ελέγχου μας ήταν κατά πόσον το ΕΤΣΕ κατάφερε να κάνει πράξη αυτά που υποσχόταν. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάσαμε τα εξής:

- ο αν για την εκτίμηση των κινητοποιούμενων επενδύσεων είχε καθοριστεί άρτια προσέγγιση και αν αυτή εφαρμοζόταν σωστά·
- ο αν η προσθετικότητα του ΕΤΣΕ αποδεικνυόταν επαρκώς·
- ο αν οι επιδόσεις του ΕΤΣΕ παρακολουθούνταν και δημοσιοποιούνταν καταλλήλως.

18 Στην προηγούμενη ειδική έκθεσή μας σχετικά με το ΕΤΣΕ¹⁰ αξιολογήσαμε διεξοδικά την από μέρους της ΕΤΕπ υλοποίηση των επενδύσεων στο πλαίσιο του σκέλους που αφορούσε τις υποδομές και την καινοτομία (IIW). Κατά τον εν προκειμένω έλεγχο, δώσαμε μεγαλύτερη έμφαση στην προσθετικότητα του ΕΤΣΕ κατά την υλοποίηση των επενδύσεων από το ΕΤαΕ, στο πλαίσιο του σκέλους για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (SMEW). Μολαταύτα, ο έλεγχός μας κάλυψε πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο αμφότερων των τομέων στήριξης των επενδύσεων, για την περίοδο από το 2015 μέχρι και το τέλος του 2022, οπότε και έληξε η προθεσμία για την επίτευξη της τιμής-στόχου των 500 δισεκατομμυρίων ευρώ που έπρεπε να κινητοποιήσει σε επενδύσεις το ΕΤΣΕ, βάσει των υπογεγραμμένων πράξεων. Εξετάσαμε επίσης τα σχετικά χρηματοοικονομικά και επιχειρησιακά στοιχεία που αφορούσαν το πρόγραμμα στο τέλος του 2023. Τα κύρια κριτήρια της αξιολόγησής μας βασίζονταν στην ισχύουσα νομοθεσία, τη συμφωνία ΕΤΣΕ και τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου του.

¹⁰ Ειδική έκθεση 03/2019.

19 Στηριζόμενοι στα σύνολα δεδομένων του ομίλου της ΕΤΕπ, στις επιχειρησιακές εκθέσεις σχετικά με το ΕΤΣΕ και στη λεπτομερή τεκμηρίωση 20 πράξεων του προγράμματος, αναλύσαμε την ακρίβεια των υπολογισμών για τις αναφερόμενες ως κινητοποιημένες επενδύσεις και τους πολλαπλασιαστές. Το δείγμα μας περιλάμβανε τις 10 υψηλότερες και τις 10 χαμηλότερες συνολικές τιμές των πολλαπλασιαστών για διάφορα προϊόντα του σκέλους IIW και του σκέλους SMEW. Οι τιμές αυτές αντιστοιχούσαν σε οκτώ πράξεις του σκέλους IIW και σε 12 του σκέλους SMEW. Επιπλέον, εξετάσαμε τα σύνολα δεδομένων του ομίλου της ΕΤΕπ σχετικά με τις επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί στο πλαίσιο του συνόλου των 1 531 πράξεων του ΕΤΣΕ που είχαν υπογραφεί μέχρι το τέλος του 2022, καθώς και τις επιχειρησιακές εκθέσεις για το συγκεκριμένο έτος. Ζητήσαμε επίσης τη συμβουλή εξωτερικού εμπειρογνώμονα σχετικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν για τον υπολογισμό των πολλαπλασιαστών του ΕΤΣΕ.

20 Αποστείλαμε αναλυτικά ερωτηματολόγια ελέγχου σε δείγμα 31 χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών (από 13 χώρες) από τους 728 που εμπλέκονταν στο σκέλος SMEW, προκειμένου να αξιολογήσουμε: i) την καταλληλότητα των προϊόντων του ΕΤΣΕ για την κάλυψη των αναγκών της αγοράς, ii) τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επενδύσεων (προσθετικότητα και υψηλότερο προφίλ κινδύνου των δραστηριοτήτων που στηρίζονταν από το ΕΤΣΕ), iii) τα οφέλη του ΕΤΣΕ για τους τελικούς αποδέκτες και iv) τους πιθανούς εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης. Το δείγμα μας δεν ήταν αντιπροσωπευτικό από στατιστική άποψη, επιλέχθηκε ωστόσο έτσι ώστε να περιέχει καταφανή παραδείγματα των διαφορετικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού. Για την επιλογή του χρησιμοποιήσαμε συνδυασμό κριτηρίων με έμφαση στη σημαντικότητα, την ποικιλομορφία των προϊόντων του σκέλους SMEW και τη γεωγραφική κατανομή. Το ποσοστό απόκρισης ήταν 100 %. Συζητήσαμε επίσης με εκπροσώπους 11 χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών, ζητώντας τους να αναλύσουν περαιτέρω τις γραπτές παρατηρήσεις τους και συγκεντρώνοντας έτσι πρόσθετες διευκρινίσεις.

21 Επιπλέον, εξετάσαμε δείγμα 15 δανειακών συναλλαγών και έξι συναλλαγών με μετοχικούς τίτλους, προκειμένου να διαπιστώσουμε με ποιον τρόπο οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές επέλεγαν και διαχειρίζονταν τις πράξεις τους, με άλλα λόγια πώς εφαρμόζαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας που είχαν συμφωνηθεί με το ΕΤαΕ ως προς τους τελικούς αποδέκτες. Επιλέξαμε τις πράξεις αυτές βάσει της σημαντικότητας των σχετικών ποσών.

22 Αναλύσαμε την ακρίβεια των στοιχείων που είχαν υποβληθεί στην Επιτροπή στο τέλος του 2022 και περιέχονταν στις επιχειρησιακές εκθέσεις του ομίλου της ΕΤΕπ σχετικά με το ΕΤΣΕ (οι εκθέσεις αυτές δεν είχαν δημοσιευθεί λόγω της τεχνικής φύσης τους). Επισκοπήσαμε επίσης τις δημοσιευμένες εκθέσεις και τις αξιολογήσεις του ΕΤΣΕ που είχαν καταρτίσει τόσο ο όμιλος της ΕΤΕπ όσο και η Επιτροπή, καθώς και την τεκμηρίωση από τις επτά επισκέψεις παρακολούθησης που είχε πραγματοποιήσει ο όμιλος σε έξι κράτη μέλη. Επιπλέον, ελέγξαμε για τυχόν ανωμαλίες και ασυνέπειες των στοιχείων τα σύνολα δεδομένων σχετικά με το ΕΤΣΕ που λάβαμε από τον όμιλο.

23 Συμπληρωματικά προς τις προαναφερόμενες ελεγκτικές διαδικασίες, ζητήσαμε γραπτές διευκρινίσεις και πραγματοποιήσαμε συναντήσεις με την Επιτροπή [Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG) και Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ ECFIN)], την ΕΤΕπ, το ΕΤαΕ και τον αξιολογητή προγραμμάτων του ΕΤΣΕ. Ο έλεγχός μας δεν κάλυψε τα συνολικά έξοδα και έσοδα του προγράμματος, όπως τις αμοιβές των διαχειριστών κεφαλαίων ή τα οικονομικά αποτελέσματα των επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου.

Παρατηρήσεις

Υπερεκτίμηση των επενδύσεων που κινητοποίησε το ΕΤΣΕ

24 Αξιολογήσαμε αν οι επενδύσεις που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ υπολογίζονταν κατά τρόπο συνεπή για όλα τα χρηματοδοτικά προϊόντα του προγράμματος σύμφωνα με τη μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές του ΕΤΣΕ, τη συμφωνία ΕΤΣΕ και τον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ. Εξετάσαμε επίσης την καταλληλότητα της ίδιας της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές.

25 Βάσει της συμφωνίας ΕΤΣΕ μεταξύ της Επιτροπής και του ομίλου της ΕΤΕπ, το διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΣΕ ανέλαβε την ανάπτυξη μεθοδολογίας για τη μέτρηση της κινητοποίησης πρόσθετων επενδύσεων στην πραγματική οικονομία, με προοπτική την επίτευξη της τιμής-στόχου των 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η τιμή αυτή, η οποία καθορίστηκε βάσει των υπογεγραμμένων συμβάσεων, έπρεπε να επιτευχθεί μέχρι το τέλος του 2022 (βλέπε σημείο 08). Η Επιτροπή και ο όμιλος της ΕΤΕπ επεξεργάστηκαν από κοινού τη σχετική μεθοδολογία, η οποία στη συνέχεια εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΣΕ. Ο «ΒΔΕ 3 – Επιλέξιμες κινητοποιημένες επενδύσεις του ΕΤΣΕ» ήταν ο μόνος δείκτης επιδόσεων με συγκεκριμένη τιμή-στόχο που αφορούσε το ΕΤΣΕ στο σύνολό του (βλέπε παράρτημα III).

26 Το άρθρο 2, παράγραφος 45, του δημοσιονομικού κανονισμού, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2018, ορίζει το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα ως το πηλίκο της διαίρεσης του ύψους των επενδύσεων από επιλέξιμους τελικούς αποδέκτες διά του ποσού της συνεισφοράς της Ένωσης. Στη μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές του ΕΤΣΕ¹¹ αναφέρεται περαιτέρω ότι, για τον υπολογισμό των επενδύσεων που κινητοποιούνται από το πρόγραμμα, λαμβάνονται υπόψη μόνον εκείνες που είναι επιλέξιμες για στήριξη. Ο υπολογισμός αυτός πρέπει να γίνεται κατά τρόπο συνεπή τόσο για το σκέλος IIW όσο και για το SMEW. Η μεθοδολογία πρέπει επίσης να ακολουθεί τα οριζόμενα στη συμφωνία ΕΤΣΕ.

27 Συνεπεία των παρατηρήσεων που παραθέτουμε κατωτέρω στην παρούσα ενότητα της έκθεσής μας, εκτιμούμε ότι το ποσό των 503 δισεκατομμυρίων ευρώ που αναφέρθηκε στο τέλος του 2022 ως αξία των επενδύσεων που κινητοποίησε το ΕΤΣΕ είναι συνολικά υπερεκτιμημένο κατά 131 δισεκατομμύρια ευρώ, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 2.

¹¹ EIB EFSI multiplier methodology και EIF EFSI multiplier methodology.

Πίνακας 2 – Υπερεκτίμηση και υποεκτίμηση των επενδύσεων που είχαν κινητοποιηθεί από το ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022

Λόγος της υπερεκτίμησης ή της υποεκτίμησης	Υπερεκτίμηση (+) ή υποεκτίμηση (-) (δισ. ευρώ)
Αδυναμίες στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές	
Η στήριξη από το ΕΤΣΕ δεν έφθασε στους τελικούς αποδέκτες	+ 77,4
Εσφαλμένη απόδοση στο ΕΤΣΕ των αποτελεσμάτων άλλων ενωσιακών μέσων	+ 46,1
Αδυναμίες στην εφαρμογή της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές	
Δεν συνυπολογίστηκαν σωστά οι μερικές ακυρώσεις χρηματοδότησης από την ΕΤΕπ	+ 7,4
Δεν συνυπολογίστηκαν σωστά έργα που είχαν περαιωθεί μέχρι το τέλος του 2022	- 2,2
Οι ημερομηνίες λήξης των προθεσμιών για την κατάρτιση των διαφόρων αναφορών δεν ήταν εναρμονισμένες	+ 2,0
Σύνολο	+ 130,7

Πηγή: ΕΕΣ.

Αδυναμίες στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές

Οι υπολογισμοί των κινητοποιημένων επενδύσεων περιλάμβαναν στήριξη από το ΕΤΣΕ που δεν είχε φθάσει στους τελικούς αποδέκτες

28 Το ποσό των 503 δισεκατομμυρίων ευρώ που, στο τέλος του 2022, αναφερόταν ως το εκτιμώμενο ύψος των επενδύσεων που είχαν κινητοποιηθεί υπολογίστηκε με τη χρήση τόσο της χρηματοδότησης που είχε φθάσει στους τελικούς αποδέκτες της όσο και αυτής που είχε δεσμευθεί από τον όμιλο της ΕΤΕπ υπέρ τραπεζών και επενδυτικών κεφαλαίων. Συνεπώς, το συνολικό ποσό που αναφερόταν ως «κινητοποιηθέν» περιλάμβανε τόσο τις πραγματικές όσο και τις αναμενόμενες μελλοντικές επενδύσεις, μερικές από τις οποίες δεν είχαν ακόμη φθάσει στην πραγματική οικονομία, καθώς ούτε είχαν αναληφθεί ως δέσμευση ούτε είχαν υλοποιηθεί από τους επιλέξιμους τελικούς αποδέκτες. Παρόλα αυτά, στα έγγραφα του ενωσιακού προϋπολογισμού η Επιτροπή τις ανέφερε ως «επενδύσεις πραγματοποιούμενες από τελικούς αποδέκτες»¹².

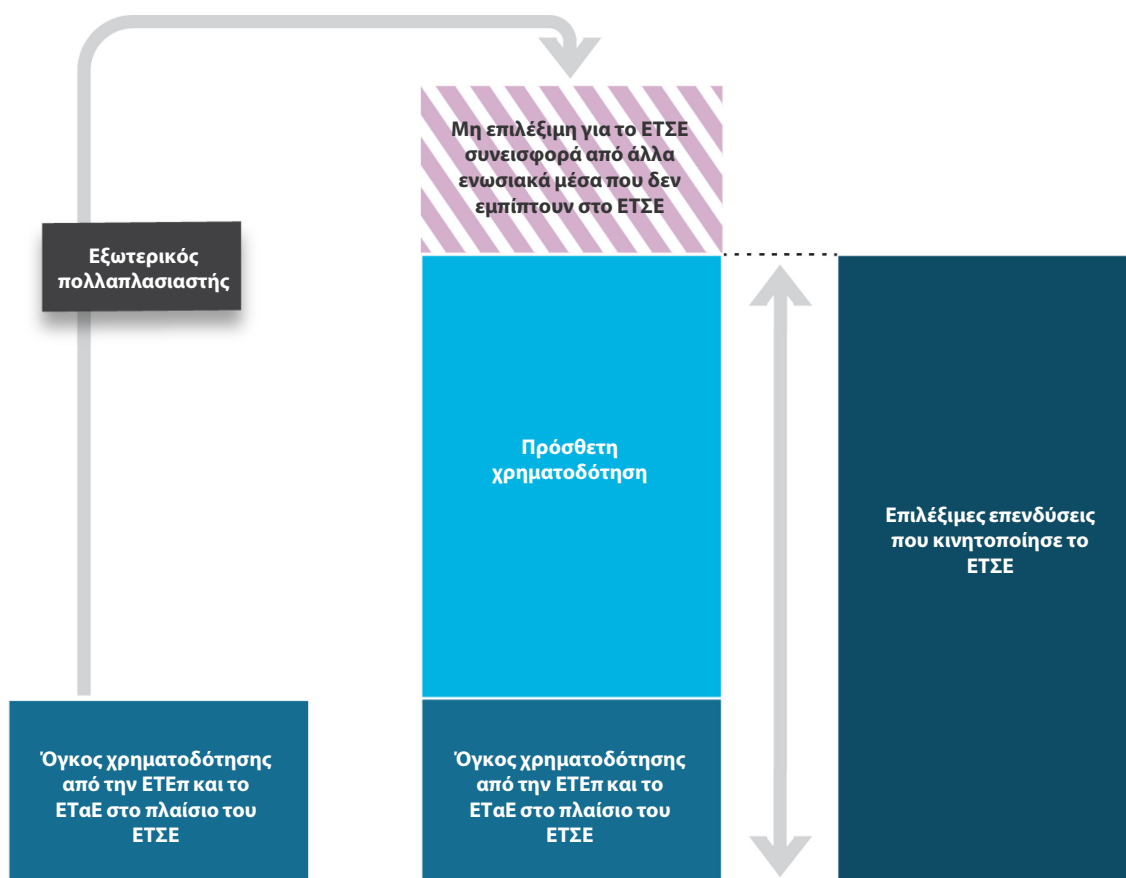
29 Σύμφωνα με την επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ για το 2022, χρηματοδότηση ύψους 7,8 δισεκατομμυρίων ευρώ δεν είχε ακόμη εκταμιευθεί από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές, προκειμένου να διατεθεί στους τελικούς αποδέκτες του σκέλους SMEW και αναφερόταν ως «υπόλοιπο προς επένδυση». Σχεδόν στο σύνολό του (99 %) το ποσό αυτό αφορούσε προϊόντα κεφαλαιακής συμμετοχής του σκέλους SMEW. Βάσει της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές, για αυτό το μη εκταμιευθέν ποσό των 7,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, ο όμιλος της ΕΤΕπ υπολόγισε και δημοσιοποίησε ως κινητοποιημένη επένδυση εκτιμώμενη σε **77,4 δισεκατομμύρια ευρώ**. Το αντίστοιχο ποσό στο τέλος του 2023 ήταν 77,1 δισεκατομμύρια ευρώ.

¹² 2024 Draft general budget of the European Union – Working document part XI, σ. 15, και 2025 Draft general budget of the European Union – Working document part XI, σ. 16.

Στο ΕΤΣΕ αποδόθηκαν εσφαλμένα επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί από άλλα ενωσιακά μέσα

30 Η μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές όριζε ότι, για όλες τις πράξεις του σκέλους IIW και για τις πράξεις του σκέλους SMEW που αποτελούσαν συνδυαστικό προϊόν του ΕΤΣΕ, τυχόν ποσά που κινητοποιούνταν από άλλα ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα (χρησιμοποιούμενα σε συνδυασμό με το ΕΤΣΕ) δεν έπρεπε να συνυπολογίζονται στις κινητοποιημένες επενδύσεις που ήταν επιλέξιμες στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ¹³. Αυτό απεικονίζεται σχηματικά στο **γράφημα 5** κατωτέρω.

Γράφημα 5 – Χρηματοδότηση υποστηριζόμενη από το ΕΤΣΕ και χρηματοδότηση, μη επιλέξιμη για το ΕΤΣΕ, υποστηριζόμενη από άλλα ενωσιακά μέσα

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της μεθοδολογίας της ΕΤΕπ για τους πολλαπλασιαστές του ΕΤΣΕ και της μεθοδολογίας του ΕΤαΕ για τους πολλαπλασιαστές του ΕΤΣΕ.

¹³ EIB EFSI multiplier methodology, σ. 5, και EIF EFSI multiplier methodology, σ. 20.

31 Στον αντίποδα αυτής της προσέγγισης, η μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές στο πλαίσιο του σκέλους SMEW επέτρεπε τον συνυπολογισμό των επενδύσεων που είχαν κινητοποιηθεί και συνέβαλλαν στην επίτευξη της τιμής-στόχου των 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ο υπολογισμός αυτός γινόταν βάσει του συνολικού ποσού καθενός από τα ακόλουθα προγράμματα: του μηχανισμού εγγύησης δανείων στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ (COSME), των χρηματοδοτήσεων της ΕΕ για την καινοτομία (InnovFin), του προγράμματος της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) και του μηχανισμού εγγυοδοσίας για τον πολιτιστικό και τον δημιουργικό τομέα (ΤΠΔ). Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη συμφωνία ΕΤΣΕ, η οποία όριζε ότι η στήριξη που παρείχε το ΕΤΣΕ μπορούσε απλώς να συμπληρώνει αυτά τα προγράμματα (εντός συγκεκριμένων ανώτατων ορίων). Η έκθεση της εκ των υστέρων αξιολόγησης του ΕΤΣΕ, του Οκτωβρίου 2022¹⁴, έκανε επίσης μνεία των προγραμμάτων αυτών και κατέληγε ότι δεν μπορούσαν να αποδίδονται πλήρως στο ΕΤΣΕ όλες οι επενδύσεις που αναφέρονταν ως κινητοποιημένες από αυτό.

32 Τα στοιχεία που παρουσιάζονταν στην επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022 βασίζονταν στην υπόθεση ότι οι ενωσιακές εγγυήσεις των 5,3 δισεκατομμυρίων ευρώ είχαν κινητοποιήσει υποστηριζόμενες από το ΕΤΣΕ επενδύσεις ύψους 127,7 δισεκατομμυρίων ευρώ, ποσό που συνυπολογιζόταν στο αναφερόμενο σύνολο των 503 δισεκατομμυρίων ευρώ. Λαμβανομένου υπόψη ότι η εγγύηση από το σκέλος SMEW, η οποία δεν υπερέβαινε τα ανώτατα όρια που καθόριζε η συμφωνία ΕΤΣΕ, ήταν μόλις 3,4 δισεκατομμύρια ευρώ, οι επενδύσεις που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ και που του αποδίδονταν κατ' εφαρμογή της διεθνώς αποδεκτής αρχής της αναλογίας¹⁵ εκτιμάται ότι ανέρχονταν σε 81,6 δισεκατομμύρια ευρώ. Συνεπώς, υπολογίσαμε ότι οι επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί από το σκέλος SMEW του ΕΤΣΕ και που δημοσιοποιήθηκαν στο τέλος του 2022 είχαν υπερεκτιμηθεί κατά **46,1 δισεκατομμύρια ευρώ**, όπως φαίνεται στον **πίνακα 3**.

¹⁴ Study supporting the ex-post Evaluation of the European Fund for Strategic Investments, Οκτώβριος 2022, σ. 5.

¹⁵ ΟΟΣΑ (2023), «Private finance mobilised by official development finance interventions», *OECD Development Perspectives*, αριθ. 29, εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, σ. 4, <https://doi.org/10.1787/c5fb4a6c-en>.

Πίνακας 3 – Υπολογισμός της υπερεκτίμησης κατά 46,1 δισ. ευρώ

Περιγραφή		Ποσό*
1.	Επενδύσεις αναφερόμενες ως κινητοποιημένες από το ΕΤΣΕ στο δανειακό χαρτοφυλάκιο του SMEW	127,7 δισ. ευρώ
2.	Εγγύηση της ΕΕ αναφερόμενη ως παράγοντας κινητοποίησης επενδύσεων	5,3 δισ. ευρώ
3.	Εγγύηση της ΕΕ που χρησιμοποιήθηκε κατ' εφαρμογή των ανώτατων ορίων	3,4 δισ. ευρώ
4.	Ποσοστό της εγγύησης της ΕΕ που χρησιμοποιήθηκε σε σχέση με την αναφερόμενη εγγύηση (3. / 2.)	63,9 %
5.	Αναλογία των επενδύσεων που κινητοποιήθηκαν (1. x 4.)	81,6 δισ. ευρώ
6.	Ύψος της υπερεκτίμησης των κινητοποιημένων επενδύσεων (1. – 5.)	46,1 δισ. ευρώ

* Οι τελικές τιμές στρογγυλοποιούνται σε ένα δεκαδικό ψηφίο, για λόγους ακρίβειας, οι υπολογισμοί ωστόσο έγιναν με χρήση μη στρογγυλοποιημένων ποσών.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της επιχειρησιακής έκθεσης του ΕΤΣΕ για το 2022 και της συμφωνίας ΕΤΣΕ.

Αδυναμίες στην εφαρμογή της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές

Λανθασμένος ο συνυπολογισμός των μερικών ακυρώσεων της χρηματοδότησης της ΕΤΕπ ή των ποσών της χρηματοδότησης που επιβεβαιώνονταν κατά την περαίωση έργων

33 Η μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές απαιτούσε οι επενδύσεις που κινητοποιούσε το ΕΤΣΕ να εκτιμώνται κατά την έγκριση της χρηματοδότησης από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΤΕπ και, στην περίπτωση επενδυτικών ταμείων, να επανεξετάζονται κατά την υπογραφή των χρηματοδοτικών συμφωνιών. Σύμφωνα πάντα με την ίδια μεθοδολογία, σε περίπτωση ακύρωσης μέρους της υποστηριζόμενης από το ΕΤΣΕ εγκεκριμένης χρηματοδότησης, οι κινητοποιημένες επενδύσεις έπρεπε να αναθεωρηθούν αφ' ης στιγμής άρχιζε να ισχύει η ακύρωση. Η τελική αξία των επενδύσεων που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ στο πλαίσιο συγκεκριμένου έργου έπρεπε να βασίζεται στα ποσά που υπολογίζονταν στην οριστική έκθεση περαίωσής του.

34 Διαπιστώσαμε ότι, για 97 πράξεις του σκέλους IIW, οι οποίες είχαν συμβάλει στις επενδύσεις που αναφέρονταν ως κινητοποιημένες στο τέλος του 2022, περί τα 3 δισεκατομμύρια ευρώ από τη χρηματοδότηση της ΕΤΕπ είχαν ακυρωθεί πριν από το τέλος του προαναφερόμενου έτους. Η ΕΤΕπ ωστόσο δεν αναθεώρησε τα ποσά των κινητοποιημένων επενδύσεων, όπως απαιτεί η μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές. Επιπλέον, η προσέγγιση αυτή δεν συνήδε με την υποχρέωση επίδειξης της σύνεσης που αρμόζει στις περιπτώσεις αυτές¹⁶.

35 Σύμφωνα με την κατάσταση αυτών των 97 πράξεων του σκέλους IIW κατά τα δηλωθέντα από την ΕΤΕπ τον Νοέμβριο του 2024, υπολογίσαμε ότι οι επενδύσεις που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ και αναφέρονταν στις εκθέσεις του τέλους του 2022 είχαν **υπερεκτιμηθεί κατά 7,4 δισεκατομμύρια ευρώ**.

- Για 66 πράξεις που εμπεριείχαν μερική ακύρωση, η ΕΤΕπ δεν είχε ακόμη αναθεωρήσει τα στοιχεία που αφορούσαν τα ποσά των κινητοποιημένων επενδύσεων. Υποθέτοντας, σύμφωνα με μια συνετή προσέγγιση, ότι οι επενδύσεις και η χρηματοδότηση θα μειώνονταν ανάλογα, οι επενδύσεις που αναφέρονταν ως κινητοποιημένες από το ΕΤΣΕ θα έπρεπε να είναι χαμηλότερες κατά 8,3 δισεκατομμύρια ευρώ.
- Για 30 πράξεις, η έκθεση περαίωσης έργου είχε οριστικοποιηθεί πριν από τον Νοέμβριο του 2024. Βάσει των υπολογισμών της ΕΤΕπ, οι αναφερόμενες ως κινητοποιημένες επενδύσεις θα έπρεπε να είναι υψηλότερες κατά περίπου 0,9 δισεκατομμύρια ευρώ.
- Για μία πράξη, η ΕΤΕπ επιβεβαίωσε ότι η επένδυση που είχε κινητοποιηθεί δεν άλλαξε μετά τη μερική ακύρωση.

36 Διαπιστώσαμε επίσης ότι, πριν από το τέλος του 2022, η ΕΤΕπ δεν είχε αναθεωρήσει στη βάση δεδομένων της τις επενδύσεις που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ στο πλαίσιο 44 πράξεων του IIW, για τις οποίες είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία κατάρτισης της έκθεσης περαίωσης έργου. Το ύψος των επενδύσεων που αναφέρονταν ως κινητοποιημένες στο τέλος του 2022 για αυτές τις πράξεις είχε **υποεκτιμηθεί κατά 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ** σε σύγκριση με το ποσό που είχε υπολογίσει η ΕΤΕπ κατά την περαίωση των έργων (εξαιρουμένων οκτώ επενδύσεων που εμπίπτουν στη δεύτερη περίπτωση του σημείου **35**).

¹⁶ [Conceptual Framework for Financial Reporting](#), Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, Μάρτιος 2018, σημείο 2.16, σ. Α27.

Οι ημερομηνίες λήξης των προθεσμιών για την κατάρτιση των επιχειρησιακών εκθέσεων δεν ήταν εναρμονισμένες για όλο το ΕΤΣΕ

37 Διαπιστώσαμε ότι τα δύο σκέλη του ΕΤΣΕ, το SMEW και το IIW, διέφεραν ως προς την προσέγγιση που εφάρμοζαν σχετικά με την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την κατάρτιση των επιχειρησιακών εκθέσεων του ΕΤΣΕ. Κατ' εφαρμογή της συμφωνίας ΕΤΣΕ, το ΕΤαΕ όφειλε να καταρτίζει την ετήσια επιχειρησιακή έκθεση για το σκέλος SMEW μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, λαμβάνοντας υπόψη τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία. Το ΕΤαΕ έπρεπε να υποβάλει την έκθεση στην ΕΤΕπ μέχρι τις 31 Μαρτίου του επόμενου έτους. Παρατηρήσαμε ότι, παρά αυτή την απαίτηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ, το ΕΤαΕ εφάρμοζε ως ημερομηνία λήξης για τα στοιχεία που αφορούσαν τις εγγυήσεις δανείων τις 30 Σεπτεμβρίου. Αναφορικά με το σκέλος IIW, η ΕΤΕπ ορθά εφάρμοζε ως καταληκτική ημερομηνία τις 31 Δεκεμβρίου. Οι εκθέσεις δεν περιείχαν καμία σημείωση σχετικά με τη διαφορά σε αυτές τις ημερομηνίες λήξης, όπως δεν υπήρχε και καμία τεκμηριωμένη απόφαση που να δικαιολογεί αυτή τη διαφορετική προσέγγιση. Τα ποσά από τα σκέλη SMEW και IIW ενοποιούνταν στην επιχειρησιακή έκθεση και παρουσιάζονταν ως η κατάσταση στις 31 Δεκεμβρίου.

38 Η προσέγγιση αυτή είχε ως αποτέλεσμα επιπλέον υπερεκτίμηση κατά **2 δισεκατομμύρια ευρώ** των κατ' εκτίμηση κινητοποιημένων επενδύσεων στο τέλος του 2022, καθώς το ΕΤαΕ δεν είχε λάβει υπόψη τις πραγματικές αξίες των 24 δανειακών πράξεων του SMEW που έκλεισαν το τελευταίο τρίμηνο του 2022. Στις περιπτώσεις αυτές, οι κινητοποιημένες επενδύσεις είχαν γνωστοποιηθεί βάσει των προηγούμενων (υψηλότερων) εκτιμήσεων. Οι πραγματικές αξίες αυτών των πράξεων ήταν γνωστές πριν από το τέλος του 2022. Το ΕΤαΕ διευκρίνισε ότι η ποιότητα των δεδομένων σχετικά με τα δάνεια του τέταρτου τριμήνου του έτους επαληθεύθηκε μόλις μετά τα μέσα του επόμενου Μαρτίου και ότι, για τον λόγο αυτό, τα στοιχεία αυτά δεν είχαν ληφθεί υπόψη στην έκθεση του τέλους του 2022. Μόνο η επιχειρησιακή έκθεση που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2023 περιείχε τις αναπροσαρμοσμένες πράξεις που είχαν κλείσει το τελευταίο τρίμηνο του 2022.

Η στήριξη του ΕΤΣΕ ήταν χρήσιμη, αλλά δεν υπήρχαν επαρκείς αποδείξεις για την προσθετικότητά της

39 Στην παρούσα ενότητα εξετάζουμε κατά πόσον αξιολογούνταν σωστά η προσθετικότητα του ΕΤΣΕ (βλέπε σημείο 06). Για τον σκοπό αυτό, αναλύσαμε τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης του προγράμματος στο ύψος των επενδύσεων, διερευνήσαμε αν υπήρχαν αρκετές τιμές-στόχος ή δείκτες για τη μέτρηση της προσθετικότητας και αναζητήσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα δημόσια κεφάλαια είχαν προσελκύσει πρόσθετες επενδύσεις. Το επενδυτικό κενό που είχε διαπιστωθεί ότι υπήρχε πριν από τη θέσπιση του προγράμματος επέβαλλε την κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων, τη στήριξη των οποίων ανέλαβε το ΕΤΣΕ. Επιδίωξη ήταν επίσης οι επενδύσεις αυτές να αποτρέψουν το φαινόμενο «παραγκωνισμού» των ιδιωτικών επενδύσεων που θα δημιουργούσε αυτή η αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης και το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της χρηματοδότησης από την ιδιωτική αγορά¹⁷.

Το ΕΤΣΕ υποστήριξε τις επενδύσεις τόσο από άποψη χρηματοδότησης όσο και από άποψη ποιότητας

40 Το πρόγραμμα ΕΤΣΕ υποστήριξε τη χρηματοδότηση πολλών και διάφορων δραστηριοτήτων, ξεκινώντας από τη μικροχρηματοδότηση και φθάνοντας μέχρι τις μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές. Η ΕΤΕπ και το ΕΤαΕ δημοσίευσαν στους ιστότοπούς τους πληροφορίες για ορισμένα έργα που είχαν τη στήριξη του ΕΤΣΕ¹⁸.

41 Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, αποστείλαμε ερωτηματολόγια και λάβαμε απαντήσεις μας από 19 χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές που δραστηριοποιούνταν στον τομέα του χρέους του σκέλους SMEW. Οι διαμεσολαβητές αυτοί διέθεταν χρεωστικά προϊόντα με τη στήριξη του ΕΤΣΕ, συνολικού ύψους 1,9 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το ΕΤαΕ υπολόγισε ότι, μέχρι το τέλος του 2022, τα προϊόντα αυτά είχαν κινητοποιήσει συνολικά επενδύσεις 30,6 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το 53 % των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών δήλωσαν ότι το ΕΤΣΕ τους παρείχε τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσουν έργα που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν, λόγω μη επιλεξιμότητάς τους.

¹⁷ Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017.

¹⁸ ΕΤΕπ, EFSI and its legacy, ΕΤαΕ, EFSI all case studies.

42 Στα ερωτηματολόγιά μας απάντησαν επίσης 12 χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές που είχαν διαθέσει προϊόντα κεφαλαιακής συμμετοχής στο πλαίσιο του σκέλους SMEW, για συνολικές επενδύσεις 700 εκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΤαΕ, με τον τρόπο αυτό είχαν κινητοποιηθεί επενδύσεις συνολικής αξίας 5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Οι απαντήσεις αξιολογούσαν θετικά την προσθετικότητα του ΕΤΣΕ. Το 75 % των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών θεωρούσαν ότι η συνεισφορά του προγράμματος τους παρείχε τη δυνατότητα να προσφέρουν μεγαλύτερο όγκο επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου. Επιπλέον, το 92 % θεωρούσαν ότι η «καταλυτική» εμπλοκή του ΕΤαΕ προσέλκυσε πρόσθετους επενδυτές σε μετοχικά κεφάλαια.

43 Σε όλες τις ανωτέρω απαντήσεις αναφέρονταν διάφορες θετικές επιπτώσεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους SMEW, όπως οι μεγαλύτεροι όγκοι επενδύσεων, το «καταλυτικό» αποτέλεσμα της προσέλκυσης πρόσθετων επενδυτών και η εξασφάλιση της ικανότητας των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών να αυξήσουν τις ατομικές επενδύσεις, να παρακολουθούν την απόδοση των επενδύσεών τους στις επιχειρήσεις στις οποίες αυτές είχαν πραγματοποιηθεί και να βελτιώσουν τη διαφοροποίηση των μετοχικών κεφαλαίων. Επιπλέον, σχεδόν ομόφωνα, οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές στον τομέα των μετοχικών κεφαλαίων εξέφραζαν την ιδιαίτερη ικανοποίησή τους για τη συνεργασία τους με το ΕΤαΕ στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, καθώς αυτή τους παρείχε ενισχυμένες επιχειρησιακές ικανότητες και γνώσεις.

Το κύριο στοιχείο για τη μέτρηση της προσθετικότητας του ΕΤΣΕ ήταν το προφίλ υψηλού κινδύνου των υποστηριζόμενων επενδύσεων

44 Τα βασικά χαρακτηριστικά της προσθετικότητας (βλέπε σημείο 06) των πράξεων που υποστηρίζονταν από το ΕΤΣΕ ήταν τα εξής¹⁹:

- προφίλ υψηλότερου κινδύνου σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων που χρηματοδοτούνταν από τις συνήθεις πράξεις της ΕΤΕπ,
- αντιμετώπιση αστοχιών της αγοράς ή καταστάσεων υποαξιοποίησης επενδύσεων,
- πρόβλεψη μειωμένης εξασφάλισης στις χρηματοδοτικές συμφωνίες,

¹⁹ Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017.

- ο υποστήριξη έργων με διασυνοριακό χαρακτήρα,
- ο υποστήριξη ενωσιακών στόχων σε ευρύ φάσμα τομέων, όπως η έρευνα και η καινοτομία, η ενέργεια, οι μεταφορές, η πληροφορία και οι επικοινωνίες, το περιβάλλον, το ανθρώπινο κεφάλαιο, ο πολιτισμός και η υγεία²⁰.

45 Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ του 2015, μια πράξη διακρινόταν για την προσθετικότητά της, εάν το επίπεδο του πιστωτικού κινδύνου αντιστοιχούσε στις «ειδικές δραστηριότητες» της ΕΤΕπ (βλέπε [πλαίσιο 1](#)).

Πλαίσιο 1

«Ειδικές δραστηριότητες» της ΕΤΕπ και ΕΤΣΕ

Σύμφωνα με το καταστατικό και τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΤΕπ²¹, οι «ειδικές δραστηριότητες» της ορίζονται ως εξής:

- πράξεις χρηματοδότησης χρέους με προφίλ κινδύνου D - ή κατώτερο (ήτοι με αναμενόμενη ζημία άνω του 2 %).
- όλες οι πράξεις χρηματοδότησης μετοχικού κεφαλαίου και άλλης χρηματοδότησης μετοχικού τύπου (π.χ. ταμεία υποδομών και άλλες συμμετοχές σε ταμεία, δραστηριότητες επιχειρηματικών κεφαλαίων, πράξεις μετοχικού κεφαλαίου και άλλες πράξεις με ισοδύναμο προφίλ κινδύνου).

Όλες οι πράξεις του ΕΤαΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ λογίζονταν με προφίλ κινδύνου αντίστοιχο με αυτό των «ειδικών δραστηριοτήτων» της ΕΤΕπ.

46 Ο ίδιος κανονισμός θεωρούσε ότι οι πράξεις με χαμηλότερο προφίλ κινδύνου, που δεν πληρούσαν τα κριτήρια των «ειδικών δραστηριοτήτων», ήταν επίσης επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΤΣΕ, υπό την προϋπόθεση ότι θα μπορούσε να αποδειχθεί με σαφήνεια υψηλή προστιθέμενη αξία. Σύμφωνα με την επιχειρησιακή έκθεση για το τέλος του 2022, οι «ειδικές δραστηριότητες» αποτελούσαν το 91 % των υπογεγραμμένων δανειακών συμβάσεων για τα έργα υποδομών ή καινοτομίας.

²⁰ Άρθρο 9, παράγραφος 2, του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2015/1017](#).

²¹ Διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΣΕ, [EFSI Key Performance and Key Monitoring Indicators Methodology](#), σ. 6.

47 Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ 2.0²² του Δεκεμβρίου 2017 θεωρούσε μεν την ικανοποίηση των κριτηρίων για τις «ειδικές δραστηριότητες» ως «ισχυρή ένδειξη προσθετικότητας», αλλά όχι ως τη μόνη. Ο κανονισμός αυτός εισήγαγε ορισμένα νέα ενδεικτικά χαρακτηριστικά για τις επενδύσεις, ώστε αυτές να μπορούν να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις αστοχίες της αγοράς ή καταστάσεις υποαξιοποίησης επενδύσεων. Στα εν λόγω χαρακτηριστικά περιλαμβανόταν, παραδείγματος χάριν, η μειωμένη εξασφάλιση (δηλαδή η αποδοχή υποδεέστερης θέσης έναντι άλλων επενδυτών, κάτι που συνεπάγεται ανάληψη μεγαλύτερου κινδύνου από αυτόν που αναλαμβάνουν οι άλλοι επενδυτές), τα διασυννοριακά χαρακτηριστικά ή η έκθεση σε «ειδικούς κινδύνους». Αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό αναφερόταν στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και στις περιφέρειες υπό μετάβαση ή σε έργα που ενείχαν κινδύνους σχετιζόμενους με την καινοτομία, ιδίως όταν εμπλέκονταν μη καθιερωμένες τεχνολογίες βελτίωσης της ανάπτυξης, της βιωσιμότητας και της παραγωγικότητας. Ωστόσο, το ΕΤΣΕ 2.0 δεν καθόριζε τιμές-στόχο ή δείκτες, που να επιτρέπουν τη μέτρηση του ποσοστού των πράξεων του ΕΤΣΕ που έφεραν αυτές τις «ισχυρές ενδείξεις προσθετικότητας».

48 Οι επιχειρησιακές εκθέσεις και τα σύνολα δεδομένων του ομίλου της ΕΤΕπ δεν περιλάμβαναν πληροφορίες σχετικά με τη μειωμένη εξασφάλιση των χρεωστικών πράξεων του ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022. Ο όμιλος της ΕΤΕπ δεν ανέφερε στοιχεία ούτε για το ποσοστό των διασυννοριακών πράξεων του ΕΤΣΕ, γεγονός που δεν μας επέτρεψε να αξιολογήσουμε το μέγεθος αυτού του στοιχείου προσθετικότητας σε ολόκληρο το εύρος του χαρτοφυλακίου του ΕΤΣΕ.

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2396.

49 Αναλύοντας την κατανομή της στήριξης του ΕΤΣΕ στους διάφορους τομείς «ειδικού κινδύνου» που περιγράφονται στο άρθρο 5 του συναφούς κανονισμού (βλέπε [παράρτημα IV](#)) διαπιστώσαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (34 %) των επενδύσεων αφορούσε «την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία». Ωστόσο, μόνο το 0,6 % της χρηματοδότησης του προγράμματος χρησιμοποιήθηκε σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες ή σε περιφέρειες σε μετάβαση. Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης του ΕΤΣΕ του 2018, οι πράξεις του επικεντρώνονταν σε τομείς στους οποίους υπήρχαν σημαντικές αστοχίες της αγοράς ή υποαξιοποίηση των επενδύσεων. Ωστόσο, από περιπτωσιολογικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εν λόγω αξιολόγησης προέκυψε ότι οι πράξεις που λάμβαναν χώρα σε τομείς όπου υπήρχαν αστοχίες της αγοράς εντέλει δεν αφορούσαν όλες τους την αποκατάσταση των αστοχιών αυτών, καθώς ορισμένα έργα στους τομείς αυτούς αντλούσαν χρηματοδότηση από την αγορά. Επισημάναμε επίσης ότι οι ΒΔΕ και οι ΒΔΠ είχαν περιορισμένη αξία για την αξιολόγηση της προσθετικότητας του ΕΤΣΕ (σχετικές λεπτομέρειες παρατίθενται στο [παράρτημα III](#)).

Τα στοιχεία που αποδείκνυαν την προσθετικότητα των επενδύσεων που είχε κινητοποιήσει το ΕΤΣΕ δεν ήταν επαρκή

50 Ο ορισμός της προσθετικότητας στο άρθρο 5 του [κανονισμού για το ΕΤΣΕ](#) αναγνώριζε διαφορά μεταξύ μιας κατάστασης κατά την οποία η επένδυση δεν θα είχε σταθεί δυνατόν να υλοποιηθεί καθόλου χωρίς τη στήριξη του ΕΤΣΕ και μιας άλλης κατά την οποία δεν θα είχε σταθεί δυνατόν να υλοποιηθεί στον ίδιο βαθμό. Αμφότερες οι καταστάσεις αυτές θεωρούνταν επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΤΣΕ. Στο [πλαίσιο 2](#) παρατίθενται δύο υποθετικά σενάρια, σύμφωνα με τα οποία, μπορεί μεν να θεωρηθεί ότι έχει τηρηθεί η αρχή της προσθετικότητας, το ύψος των επενδύσεων όμως που θα κινητοποιούσε το ΕΤΣΕ θα ήταν διαφορετικό.

Πλαίσιο 2

Παραδείγματα πρόσθετης χρηματοδότησης που κινητοποιείται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από το ΕΤΣΕ

Το ΕΤΣΕ παρέχει εγγύηση για επιλέξιμο επενδυτικό έργο αξίας 15 000 ευρώ που δεν θα υλοποιούνταν καθόλου χωρίς τη στήριξη του προγράμματος.

Το ΕΤΣΕ παρέχει εγγύηση για επιλέξιμο επενδυτικό έργο αξίας 15 000 ευρώ που θα υλοποιούνταν ούτως ή άλλως, αλλά θα ήταν μικρότερης κλίμακας (10 000 ευρώ) χωρίς τη στήριξη του προγράμματος.

Οι δύο περιπτώσεις οδηγούν σε διαφορετικά επίπεδα πρόσθετης χρηματοδότησης: 15 000 ευρώ στην πρώτη περίπτωση και 5 000 ευρώ στη δεύτερη.

51 Η μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές δεν αναγνωρίζει την ύπαρξη διαφοράς μεταξύ μιας επένδυσης που κινητοποιείται εξ ολοκλήρου από το ΕΤΣΕ και μιας άλλης που το πρόγραμμα κινητοποιεί εν μέρει. Και στα δύο παραδείγματα του **πλαίσιου 2**, η μεθοδολογία θεωρεί ότι το συνολικό κόστος του έργου (15 000 ευρώ) κινητοποιείται χάρη στο ΕΤΣΕ. Κατά την άποψη της Επιτροπής, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η έννοια της εν μέρει κινητοποιούμενης επένδυσης δεν υπάρχει ούτε στον κανονισμό για το ΕΤΣΕ ούτε στη μεθοδολογία για τους πολλαπλασιαστές.

52 Στη μεθοδολογία της ΕΤΕπ για τους πολλαπλασιαστές αναφέρεται ότι στόχος είναι ο εντοπισμός των επενδύσεων που κινητοποιούνται στο πλαίσιο των πράξεων του ΕΤΣΕ. Ωστόσο, στη συνέχεια επισημαίνεται ότι η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του ΕΤΣΕ ως παρέμβασης πολιτικής και της κάλυψης του επενδυτικού κενού στην Ευρώπη δεν είναι εύκολο να καταδειχθεί και ότι είναι αδύνατον να αποδειχθεί πέραν πάσης αμφιβολίας²³. Κατά την άποψή μας, η απόδειξη της ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της στήριξης του ΕΤΣΕ και των πρόσθετων κινητοποιούμενων επενδύσεων είναι σημαντική για την αξιολόγηση των επιδόσεων του προγράμματος. Χωρίς αυτή την αιτιώδη συνάφεια ή την εκ των υστέρων ανάλυση της προσθετικότητας, είναι σχεδόν αδύνατον να αξιολογηθεί σε ποιον βαθμό οι δημόσιοι πόροι προσέλκυσαν όντως πρόσθετες επενδύσεις.

²³ EIB EFSI multiplier methodology, σ. 1-2.

53 Για την επαλήθευση της προσθετικότητας των επενδύσεων του ΕΤΣΕ, η Επιτροπή ανέπτυξε προσέγγιση δύο σταδίων. Κατ' αρχάς, ανατέθηκε στην επιτροπή επενδύσεων του ΕΤΣΕ να προβεί σε ποιοτική αξιολόγηση του κατά πόσον το πρόγραμμα προσέλκυε πράγματι πρόσθετες επενδύσεις στο πλαίσιο του σκέλους IIW. Στην έκθεση αξιολόγησης του 2021, η ΕΤΕπ ανέφερε ότι οι πράξεις με τις οποίες προσφέρονταν προϊόντα στο σκέλος SMEW, τα οποία είχαν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο και τον διευθύνοντα σύμβουλο του ΕΤΣΕ (κατόπιν διαβούλευσης με την επιτροπή επενδύσεων του προγράμματος), θεωρούνταν ότι ικανοποιούσαν τα κριτήρια της προσθετικότητας, καθώς παρείχαν συμπληρωματική χρηματοδότηση σε τομείς που εκλαμβάνονταν ως πάσχοντες από αστοχίες της αγοράς. Η επιτροπή επενδύσεων του ΕΤΣΕ δεν προέβινε σε καμία άλλη επιμέρους αξιολόγηση της προσθετικότητας των πράξεων στο πλαίσιο του σκέλους SMEW. Δεύτερον, η Επιτροπή εξέταζε το ενδεχόμενο διενέργειας εκ των υστέρων στατιστικής ανάλυσης, προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον υπήρχε σχέση αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της χρηματοδότησης του ΕΤΣΕ και των πρόσθετων επενδύσεων που κινητοποιήθηκαν.

54 Και οι δύο αξιολογήσεις του ΕΤΣΕ που δημοσιεύθηκαν το 2018²⁴ συνιστούσαν τη διευκρίνιση του όρου «προσθετικότητα». Διατύπωναν επίσης την άποψη ότι αυτό που εφαρμοζόταν ήταν μια περιορισμένη μέθοδος αξιολόγησης βασιζόμενη σε αυτοαξιολόγηση, ενώ για την αξιολόγηση του φαινομένου «παραγκωνισμού» στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ καλό θα ήταν να εφαρμόζεται αυστηρότερη μέθοδος και να χρησιμοποιούνται συγκεκριμένα ειδικά δεδομένα. Μέχρι το τέλος του 2024, η Επιτροπή δεν είχε πραγματοποιήσει την ανάλυση αυτή. Επιπλέον, οι εκθέσεις αξιολόγησης του ΕΤΣΕ δεν ασχολούνταν με την αιτιώδη συνάφεια του προγράμματος.

55 Ανάλυση της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της χρηματοδότησης του ΕΤΣΕ και των πρόσθετων επενδύσεων δεν πραγματοποιήθηκε τελικά. Σύμφωνα με την Επιτροπή, δεν υπήρχαν συναφή και επίκαιρα στοιχεία για την υποστήριξη μιας ολοκληρωμένης μελέτης με αντιπαράδειγμα στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος, καθώς τα δεδομένα αυτά θα έπρεπε να επεκταθούν αρκετά πέραν της ημερομηνίας ολοκλήρωσής του προγράμματος, ώστε οι επενδύσεις να έχουν πραγματοποιηθεί και να έχουν καταχωριστεί λογιστικά από τους διαχειριστές κεφαλαίων.

²⁴ ΕΤΕπ, *Evaluation of the European Fund for Strategic Investments*, Ιούνιος 2018, ICF, *Independent Evaluation of the EFSI Regulation, Final Report*, Ιούνιος 2018.

Η παρακολούθηση του ΕΤΣΕ ανταποκρινόταν στις βασικές απαιτήσεις, αλλά δεν ήταν ολοκληρωμένη, ενώ τα αναφερόμενα στοιχεία δεν ελέγχονταν διεξοδικά

56 Προκειμένου να αξιολογήσουμε την ορθότητα της παρακολούθησης του ΕΤΣΕ και των συναφώς καταρτιζόμενων αναφορών, εξετάσαμε τη συνάφεια και την πληρότητα των δεικτών παρακολούθησης, καθώς και την ανάλυση και δημοσίευση, από την Επιτροπή, πληροφοριών σχετικά με τα κεφάλαια που πρέπει να δεσμευθούν για να καλύψουν πιθανές καταπτώσεις εγγυήσεων (προβλέψεις). Εξετάσαμε επίσης την παρακολούθηση από τον όμιλο της ΕΤΕπ και την Επιτροπή συγκεκριμένων πράξεων του ΕΤΣΕ από την άποψη της συμμόρφωσής τους με τις διάφορες νομικές και συμβατικές απαιτήσεις. Επιπλέον, ελέγξαμε την αξιοπιστία των στοιχείων που περιείχαν οι εκθέσεις σχετικά με το ΕΤΣΕ, καθώς και των συνόλων δεδομένων που είχαν χρησιμοποιηθεί, προκειμένου να εξαχθούν οι πληροφορίες που περιείχαν οι εκθέσεις αυτές.

Η Επιτροπή και ο όμιλος της ΕΤΕπ παρακολουθούσαν τη χρηματοοικονομική εκτέλεση του ΕΤΣΕ όπως όριζαν οι βασικές απαιτήσεις

Η Επιτροπή παρακολουθούσε σωστά τις προβλέψεις και τις χρηματοοικονομικές ροές του ΕΤΣΕ

57 Σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 5, του δημοσιονομικού κανονισμού, η Επιτροπή οφείλει να επισυνάπτει στο σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ έγγραφο εργασίας στο οποίο, για κάθε εγγύηση από τον προϋπολογισμό, αναγράφεται ο πραγματικός συντελεστής πρόβλεψης. Η Επιτροπή αξιολογούσε μία φορά τον χρόνο την ορθότητα των προβλέψεων που διετίθεντο για το ΕΤΣΕ στο κοινό ταμείο προβλέψεων²⁵. Το ΕΕΣ εξετάζει τις εκθέσεις αυτές στο πλαίσιο του νομοθετικά προβλεπόμενου ελέγχου των ετήσιων λογαριασμών της ΕΕ²⁶.

²⁵ 2025 Draft general budget of the European Union – Working document part XI, σ. 4 και 5.

²⁶ Ετήσια έκθεση για το 2022, κεφάλαιο 2, σημεία 2.63-2.64, και σύσταση 2.3.

58 Η ΓΔ ECFIN πραγματοποιούσε επίσης ετήσιες επισκέψεις παρακολούθησης στον όμιλο της ΕΤΕπ²⁷ και εκ των υστέρων ελέγχους των πράξεων που υποστηρίζονταν από το ΕΤΣΕ. Αναλύοντας τα έγγραφα που μας παρείχε η Επιτροπή επιβεβαιώσαμε την τακτική παρακολούθηση των εισροών και των εκροών στους λογαριασμούς του ΕΤΣΕ και τη συμφωνία των λογιστικών καταστάσεων με τις χρηματοοικονομικές εκθέσεις. Οι εργασίες αυτές τεκμηριώνονται στις ετήσιες επισκέψεις παρακολούθησης στον όμιλο της ΕΤΕπ μεταξύ 2019 και 2023. Σημειώνεται ότι οι εργασίες αυτές περιλάμβαναν επίσης τον έλεγχο δείγματος εγγυήσεων που είχαν καταπέσει στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ.

Οι δραστηριότητες παρακολούθησης του ομίλου της ΕΤΕπ συμμορφώνονταν με τη συμφωνία ΕΤΣΕ

59 Το άρθρο 25, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΤΣΕ απαιτεί από τον όμιλο της ΕΤΕπ να ελέγχει εκ των υστέρων τις πράξεις που στηρίζει το ΕΤΣΕ σύμφωνα με συγκεκριμένες πολιτικές και διαδικασίες, περιλαμβανομένων, εφόσον κριθεί σκόπιμο, και επιτόπιων ελέγχων. Κατ' εφαρμογή των εσωτερικών διαδικασιών του ομίλου, στο πλαίσιο του σκέλους IIW, οι επιτόπιοι έλεγχοι αφορούσαν τις χρεωστικές πράξεις και τις πράξεις μετοχικού κεφαλαίου που υποστηρίζονταν από το πρόγραμμα. Ως προς το σκέλος SMEW, οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνταν συστηματικά για τις χρεωστικές πράξεις, αλλά όχι για τα μετοχικά προϊόντα, στην περίπτωση των οποίων, κατά την περίοδο αναφοράς του ελέγχου μας, το ΕΤαΕ είχε πραγματοποιήσει μόνο δύο επισκέψεις παρακολούθησης, αμφότερες το 2022.

60 Αναλύσαμε δύο εκ των υστέρων ελέγχους της ΕΤΕπ στις πράξεις του IIW (έναν με αντικείμενο χρεωστικές πράξεις και έναν για πράξεις μετοχικού κεφαλαίου) και πέντε επιτόπιους εκ των υστέρων ελέγχους του ΕΤαΕ στο σκέλος SMEW (όλους τους με αντικείμενο χρεωστικά προϊόντα). Γνώμονας για την επιλογή των συγκεκριμένων περιπτώσεων ήταν να συμπεριλάβουμε κατά το δυνατόν περισσότερες πράξεις και χώρες. Από την ανάλυση των στοιχείων που συλλέξαμε από τον όμιλο της ΕΤΕπ στο πλαίσιο των προαναφερόμενων ελεγκτικών ενεργειών μας, διαπιστώσαμε ότι η από μέρους της ΕΤΕπ και του ΕΤαΕ παρακολούθηση ήταν σύμφωνη με τους εσωτερικούς κανόνες και τις διαδικασίες τους.

²⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων για το 2022*, σ. 65.

Αν και το ΕΤΣΕ ακολουθούσε γενικώς τις καθορισμένες τιμές-στόχο, ορισμένες σημαντικές πτυχές του δεν παρακολουθούνταν

61 Θεωρούμε ότι οι δείκτες πρέπει να περιλαμβάνουν ακριβή περιγραφή του αντικειμένου που μετρούν. Όλοι τους πρέπει να πληρούν τα κριτήρια RACER (από τους αγγλικούς όρους «relevant, accepted, credible, easy to monitor, and robust»), ήτοι να είναι «συναφείς, αποδεκτοί, αξιόπιστοι, εύκολοι στην παρακολούθηση και τεκμηριωμένοι». Για τη μέτρηση των επιδόσεων του ΕΤΣΕ, η συμφωνία ΕΤΣΕ καθορίζει ΒΔΕ και ΒΔΠ.

Σε γενικές γραμμές, το ΕΤΣΕ συμμορφωνόταν με τα γεωγραφικά και τομεακά όρια και πέτυχε την τιμή-στόχο που αφορούσε τη δράση για το κλίμα

62 Ούτε ο κανονισμός για τον ΕΤΣΕ ούτε η συμφωνία ΕΤΣΕ προέβλεπαν εκ των προτέρων κατανομή της στήριξης του προγράμματος ανά χώρα ή τομέα. Ωστόσο, οι δείκτες παρακολούθησης του προγράμματος (ΒΔΠ 1 και ΒΔΠ 2) αφορούσαν αυτές ακριβώς τις πτυχές (βλέπε [παράρτημα III](#)).

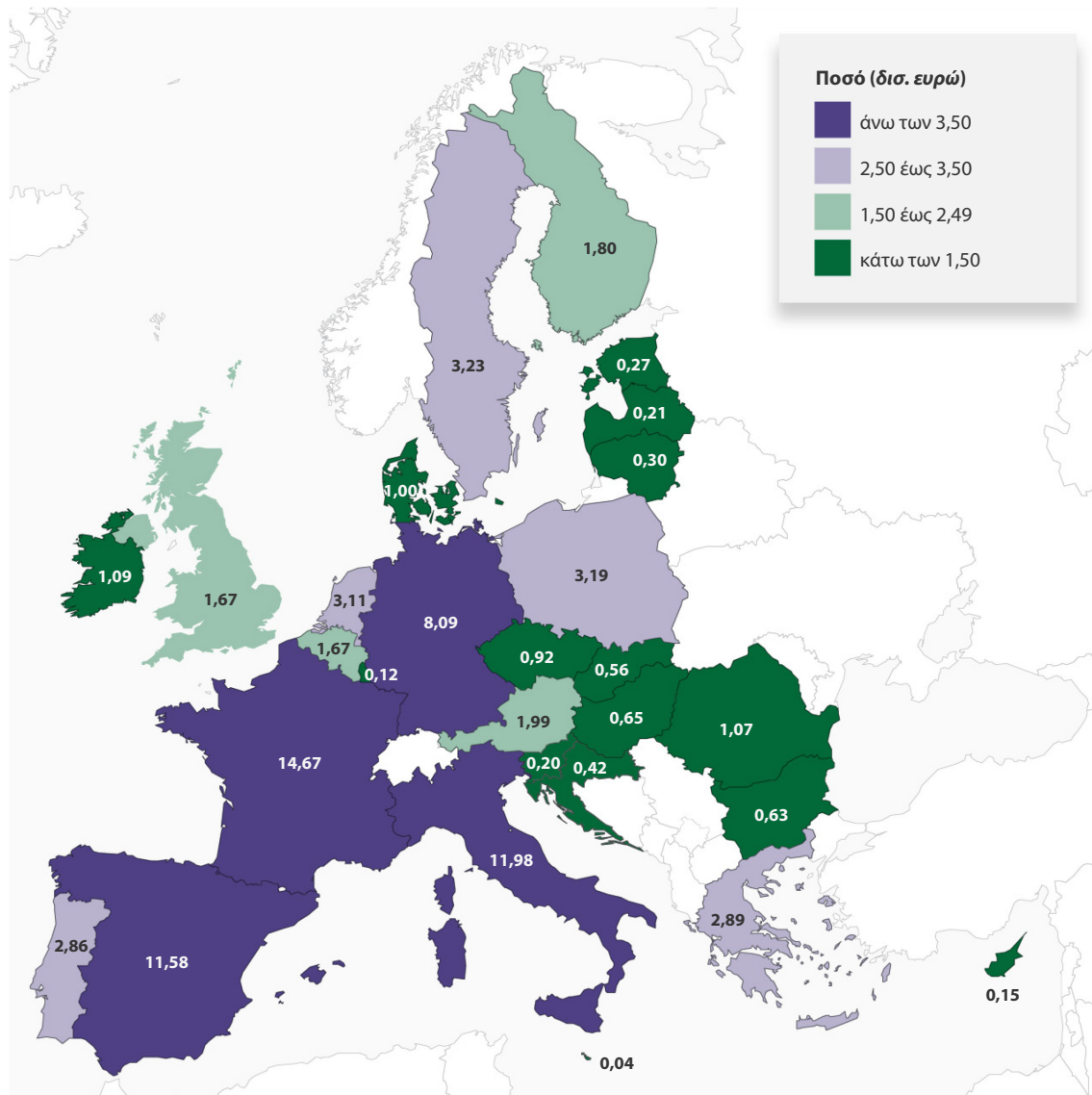
63 Στον [στρατηγικό προσανατολισμό του ΕΤΣΕ](#) που ενέκρινε το διοικητικό συμβούλιο το 2019, ως όριο γεωγραφικής συγκέντρωσης για το σκέλος IIW στο τέλος της επενδυτικής περιόδου του ΕΤΣΕ (Δεκέμβριος 2022) οριζόταν ενδεικτικά το 45 %. Το ποσοστό αυτό αντιπροσώπευε το μερίδιο (βάσει αξίας) των πράξεων που θα είχαν υπογραφεί σε οποιαδήποτε τρία κράτη μέλη επί του συνόλου των υπογεγραμμένων πράξεων. Για το σκέλος SMEW, η απαίτηση για το ΕΤαΕ ήταν να φροντίσει να συμπεριλάβει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και, στο επίπεδο αυτό, να επιτύχει «μια ικανοποιητική γεωγραφική διαφοροποίηση». Στο [παράρτημα V](#) παρουσιάζεται, για το σκέλος SMEW, η στήριξη ανά κράτος μέλος της ΕΕ, βάσει των στοιχείων που δημοσιοποιήθηκαν στο τέλος του 2022.

64 Η χρηματοδότηση του ΕΤΣΕ έφθασε σε όλα τα κράτη μέλη. Παρόλα αυτά, οι τρεις πρώτες αποδέκτριες χώρες στο πλαίσιο του IIW, η Ισπανία, η Γαλλία και η Ιταλία, έλαβαν από κοινού 30 δισεκατομμύρια ευρώ από τη χρηματοδότηση που διέθετε το πρόγραμμα, ποσό που αντιστοιχούσε στο 49 % του συνόλου των πράξεων που είχαν υπογραφεί για το σκέλος IIW στο τέλος του 2022 (βλέπε [παράρτημα VI](#)). Σύμφωνα με την Επιτροπή, αυτή η συγκέντρωση της στήριξης σε τρεις χώρες, που υπερέβαινε κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες το ενδεικτικό όριο, οφειλόταν στο γεγονός ότι το ΕΤΣΕ, από τη φύση του, κινούνταν βάσει της αγοράς, χωρίς ποσοστώσεις ανά χώρα²⁸.

²⁸ Επιτροπή και ΕΤΕπ, [Response to ECA Audit Recommendation 5: Improving the geographical spread of EFSI supported investment](#), 2019.

65 Στο **γράφημα 6** παρουσιάζεται η στήριξη του ΕΤΣΕ (από κοινού και για τα δύο σκέλη, IIV και SMEW) ανά κράτος μέλος της ΕΕ, βάσει των στοιχείων που δημοσιοποιήθηκαν στο τέλος του 2022.

Γράφημα 6 – Συνολικά ποσά του ΕΤΣΕ που είχαν υπογραφεί ανά κράτος μέλος της ΕΕ, στο τέλος του 2022

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των στοιχείων που περιείχε η επιχειρησιακή έκθεση για το ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022.

66 Αναφορικά με την τομεακή κάλυψη, το διοικητικό συμβούλιο καθόρισε το 30 % ως ενδεικτικό όριο συγκέντρωσης για το IIW στο τέλος της επενδυτικής περιόδου²⁹. Το όριο αυτό αφορούσε τα υπογεγραμμένα δάνεια και την αξία των επενδύσεων σε οποιονδήποτε από τους τομείς που καθορίζονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του [κανονισμού για το ΕΤΣΕ](#). Για το σκέλος SMEW δεν υπήρχαν, ούτε καν ενδεικτικά, τιμήστόχος ή όρια ως προς την τομεακή κάλυψη.

67 Σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχει η επιχειρησιακή έκθεση στο τέλος του 2022 (βλέπε [παράρτημα IV](#)), η υψηλότερη τομεακή συγκέντρωση (23 %) στο πλαίσιο του σκέλους IIW ήταν η στήριξη του ΕΤΣΕ για την ανάπτυξη του τομέα της ενέργειας. Στο σκέλος SMEW, η υψηλότερη τομεακή συγκέντρωση (63 %) ήταν οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Το ΕΤαΕ δεν ανέφερε στοιχεία σχετικά με επενδύσεις στο πλαίσιο του SMEW για πέντε από τους εννέα τομείς εστίασης, συγκεκριμένα για την ενέργεια, τις μεταφορές, το περιβάλλον, τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και τη βιοοικονομία.

68 Ο δείκτης παρακολούθησης ΒΔΠ 7 για τον προσδιορισμό της συνεισφοράς του ΕΤΣΕ στη δράση για το κλίμα είχε ως τιμή-στόχο το 40 % στο σκέλος IIW (βλέπε [παράρτημα III](#)). Ωστόσο, σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ, οι πληροφορίες για τον προσδιορισμό της συνεισφοράς του προγράμματος στο ζήτημα του κλίματος δεν περιλάμβαναν τις επενδύσεις στο σκέλος SMEW³⁰, οι οποίες, στο τέλος του 2022, συνιστούσαν το 31 % του χαρτοφυλακίου του ΕΤΣΕ. Τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, η συνολική αξία των υπογεγραμμένων συμβάσεων χρηματοδότησης από το ΕΤΣΕ προς υποστήριξη της δράσης για το κλίμα στο πλαίσιο του σκέλους IIW ανερχόταν σε 20,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσοστό της χρηματοδότησης του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του IIW προς υποστήριξη συνιστωσών έργων που υποστήριζαν τη δράση για το κλίμα αντιστοιχούσε στο 43 % του συνολικού υπογεγραμμένου ποσού της χρηματοδότησης που παρείχε το σκέλος IIW, εξαιρουμένης της στήριξης από το σκέλος αυτό για τις ΜΜΕ και τις μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

²⁹ EFSI Strategic Orientation – Review of January 2019, σ. 13-15.

³⁰ Ειδική έκθεση 22/2021, σημείο 64.

Δεν υπήρχαν τιμές-στόχος για τη συνεισφορά του ΕΤΣΕ στην απασχόληση και τη βιώσιμη ανάπτυξη

69 Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ³¹ όριζε ότι τα υποστηριζόμενα έργα έπρεπε να εστιάζουν στη δημιουργία απασχόλησης και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Για τον ετήσιο υπολογισμό των θέσεων εργασίας και της οικονομικής μεγέθυνσης που δημιουργούσε το ΕΤΣΕ, ο όμιλος της ΕΤΕπ χρησιμοποίησε το οικονομετρικό μοντέλο **RHOMOLO-EIB**. Σύμφωνα με την ΕΤΕπ, οι εκτιμήσεις αυτές οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι, μέχρι το 2022, οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ θα επέφεραν αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,9 % και θα δημιουργούσαν 1,8 εκατομμύρια επιπλέον θέσεις εργασίας σε σχέση με το βασικό σενάριο³².

70 Επιπλέον, ο όμιλος της ΕΤΕπ υπέβαλλε στην Επιτροπή βμηνιαία στοιχεία από την παρακολούθηση του δείκτη ΒΔΠ 4, που αφορούσε τον «αντίκτυπο στην απασχόληση». Καθώς για τον συγκεκριμένο δείκτη δεν υπήρχε τιμή-στόχος, δεν υπήρχε δυνατότητα να αξιολογηθεί αν οι αναφερόμενες θέσεις εργασίας ανταποκρίνονταν στις φιλοδοξίες του ΕΤΣΕ (βλέπε *παράρτημα III*).

71 Το κανονιστικό πλαίσιο του ΕΤΣΕ δεν περιλάμβανε κανόνες για τη μέτρηση της βιωσιμότητας της ανάπτυξης που θα απέφερε το πρόγραμμα. Επιπλέον, οι αναφορές του ομίλου της ΕΤΕπ δεν περιείχαν σχετικά στοιχεία. Στην προγραμματική δήλωση για τις επιχειρησιακές δαπάνες του 2023³³ περιγραφόταν ο τρόπος με τον οποίο το ΕΤΣΕ είχε συμβάλει σε δέκα από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Ωστόσο, ούτε τα έγγραφα σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το 2024 και το 2025 ούτε οι εκθέσεις της Επιτροπής σχετικά με το ΕΤΣΕ περιλαμβάνουν πληροφορίες για τη συμβολή του στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης.

³¹ Άρθρο 5, παράγραφος 1, του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2015/1017](#).

³² [EIB, EFSI and its legacy](#).

³³ [2023 Draft general budget of the European Union – Working document part I](#), σ. 110-112.

Δεν υπήρχαν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη στήριξη του ΕΤΣΕ σε τρίτες χώρες

72 Στο τέλος του 2022, ο όμιλος της ΕΤΕπ ανέφερε ότι το 75 % των υπογεγραμμένων επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου του σκέλους SMEW ενέπιπτε στην κατηγορία των «πολυκρατικών». Μολονότι αναγνωρίζουμε ότι η κατηγορία αυτή μπορεί να είναι χρήσιμη για τους διαχειριστές κεφαλαίων που αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες σε διάφορες χώρες, δεν παρέχει αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική κατανομή των επενδύσεων που στηρίζει το ΕΤΣΕ, όπως το ποσοστό των συμμετεχουσών τρίτων χωρών.

73 Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ³⁴, η εγγύηση της ΕΕ μπορούσε να καλύψει τις πράξεις στις οποίες εμπλέκονταν «οντότητες εγκατεστημένες ή εδρεύουσες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη και [οι οποίες] επεκτείνονται σε μια ή περισσότερες τρίτες χώρες», όπως για παράδειγμα αυτές που συμμετέχουν σε [στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με την ΕΕ](#). Η συμφωνία ΕΤΣΕ όριζε ότι οι επενδύσεις σε τρίτες χώρες δεν μπορούσαν να υπερβαίνουν το 50 % κάθε μετοχικού προϊόντος του σκέλους SMEW. Μέχρι το τέλος του 2022, το 16 % (2,5 δισεκατομμύρια ευρώ) των 15,7 δισεκατομμυρίων ευρώ των επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου του SMEW που είχαν διατεθεί σε τελικούς αποδέκτες είχε διοχετευθεί σε τρίτες χώρες (βλέπε [παράρτημα VII](#)).

74 Οι επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιούνταν με τη στήριξη του ΕΤΣΕ σε τρίτες χώρες δεν συνυπολογίζονταν στις επενδύσεις που κινητοποιούνταν χάρη σε αυτό. Επιπλέον, η χρήση της εγγύησης της ΕΕ υπέρ τελικών αποδεκτών από τρίτες χώρες δεν ήταν αντίθετη με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ. Θεωρούμε, ωστόσο, ότι οι πληροφορίες που γνωστοποιούνταν στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή σχετικά με τη συγκεκριμένη κατηγορία υποστηριζόμενων από το ΕΤΣΕ επενδύσεων δεν ήταν αρκούντως αναλυτικές. Οι εκθέσεις και οι αξιολογήσεις του ΕΤΣΕ δεν περιείχαν στοιχεία σχετικά με την κλίμακα αυτών των επενδύσεων ή τη συμβολή τους στην κάλυψη του χρηματοδοτικού ελλείμματος στην ΕΕ.

³⁴ Άρθρο 8, στοιχείο β), του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2015/1017](#).

Δεν καθορίζονταν συγκεκριμένοι δείκτες για τη μεταφορά οφελών από το ΕΤΣΕ προς τους τελικούς αποδέκτες

75 Στην πρόταση κανονισμού για το ΕΤΣΕ, η Επιτροπή ανέφερε ότι «οι ΜΜΕ θα αποτελέσουν βασικό δικαιούχο της στήριξης»³⁵. Οι τελικοί αποδέκτες του ΕΤΣΕ θα ωφελούνταν από το πρόγραμμα ποικιλοτρόπως, όπως:

- με την πρόσθετη χρηματοδότηση που δεν θα ήταν διαθέσιμη χωρίς αυτό,
- με τις μειωμένες εξασφαλίσεις που υποχρεούνταν να παρέχουν,
- με την καλύτερη προσαρμογή της διάρκειας της χρηματοδότησης στις ανάγκες τους, και
- με χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης (επιτόκια ή/και τέλη).

76 Η μεταφορά οφελών στους τελικούς αποδέκτες αξιολογούνταν στο πλαίσιο του ΒΔΕ 1, ως η «προστιθέμενη αξία» της συνεισφοράς του ΕΤΣΕ σε οποιαδήποτε πράξη. Ούτε ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ ούτε η συμφωνία ΕΤΣΕ υποχρέωναν τον όμιλο της ΕΤΕπ να αναφέρει τα οφέλη που μεταφέρονταν στους τελικούς αποδέκτες. Έτσι, ούτε ο όμιλος ούτε η Επιτροπή συγκέντρωναν στοιχεία ή κατάρτιζαν στατιστικές σχετικά με τα χρεωστικά προϊόντα του ΕΤΣΕ στα οποία εφαρμοζόταν μειωμένο επιτόκιο, αλλά ούτε και για άλλα από τα προαναφερόμενα οφέλη. Η μεταφορά οφελών δεν αποτελούσε αντικείμενο ειδικής εκτίμησης ή αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε σε ποιο βαθμό αυτά τα οφέλη κατανέμονταν μεταξύ χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών και τελικών αποδεκτών.

77 Στις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια ελέγχου που τους αποστείλαμε, η συντριπτική πλειονότητα (95 %) των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών στο σκέλος SMEW ανέφεραν ότι το ΕΤΣΕ τους είχε δώσει την ευκαιρία να παρέχουν καλύτερους όρους στους πελάτες τους σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση που ήταν διαθέσιμη χωρίς τη στήριξη του προγράμματος. Δύο από αυτούς μας παρουσίασαν στοιχεία βάσει των οποίων μπορούσε να γίνει σύγκριση των όρων που είχαν προσφέρει σε τελικούς αποδέκτες δανείων με εγγύηση του ΕΤΣΕ με τους όρους που προβλέπονταν στα συνήθη δανειακά χαρτοφυλάκιά τους. Ένα από τα παραδείγματα αυτά παρατίθεται στο [παράρτημα VIII](#).

³⁵ Πρόταση κανονισμού για το ΕΤΣΕ, COM(2015) 10, αιτιολογική έκθεση, σ. 2.

Τα πολύπλοκα δεδομένα και οι αναφορές σχετικά με το ΕΤΣΕ δεν αναλύονταν επαρκώς

Τα στοιχεία σχετικά με το ΕΤΣΕ ήταν αποθηκευμένα σε κατακερματισμένα και ελλιπή σύνολα δεδομένων

78 Σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ όφειλε να τηρεί στη βάση δεδομένων της χωριστά αρχεία σχετικά με τις πράξεις που εξασφαλιζόνταν με εγγύηση από το ΕΤΣΕ, κατ' εφαρμογή των πολιτικών και των διαδικασιών της, που εξασφάλιζαν τον σαφή και διαφανή εντοπισμό τους. Η ΕΤΕπ μας ενημέρωσε ότι τα σχετικά με το ΕΤΣΕ δεδομένα δεν τηρούνταν χωριστά, αλλά συνιστούσαν αναπόσπαστο μέρος των αρχείων που αφορούσαν το σύνολο των πράξεών της και ήταν αποθηκευμένα σε διάφορα ηλεκτρονικά συστήματα με ειδική ένδειξη για τον εντοπισμό τους. Κατόπιν αιτήματός μας για παρουσίαση εγγράφου που να περιέχει πληροφορίες (μεταδεδομένα) για όλα τα πεδία που αφορούσαν το ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ μας ενημέρωσε ότι δεν υπήρχε τέτοιο έγγραφο.

79 Από τους περίπου 500 τίτλους αρχείων σχετικών με το ΕΤΣΕ επιλέξαμε 187 που αφορούσαν πράξεις και τους τελικούς αποδέκτες τους. Τα περισσότερα στοιχεία που μας υποβλήθηκαν ήταν ελλιπή ως προς την ταυτοποίηση των τελικών αποδεκτών στο πλαίσιο του σκέλους IIW. Χιλιάδες ήταν τα στοιχεία που έλειπαν, μερικά από τα οποία ήταν πολύ σημαντικά, όπως ονόματα και διευθύνσεις τελικών αποδεκτών, αριθμοί εργαζόμενων ή ποσά της στήριξης του ΕΤΣΕ.

Η Επιτροπή δεν έλεγχε επαρκώς τις επιχειρησιακές εκθέσεις του ΕΤΣΕ

80 Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ³⁶ επέβαλλε στον όμιλο της ΕΤΕπ την υποχρέωση να υποβάλλει τακτικά στην Επιτροπή αναφορές σχετικά με όλες τις πράξεις του ΕΤΣΕ (ακόμη και για αυτές που καλύπτονταν από πόρους της ίδιας της Τράπεζας, βλέπε [πλαίσιο 3](#)) και όχι μόνο για εκείνες που εξασφαλιζόνταν με την εγγύηση της ΕΕ. Οι επιχειρησιακές εκθέσεις σχετικά με το σκέλος SMEW περιλάμβαναν μόνο συγκεντρωτικά στοιχεία για τις πράξεις που αφορούσαν τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου της ΕΤΕπ και οι επιμέρους πράξεις δεν παρουσιάζονταν αναλυτικά, σε αντίθεση με τις πράξεις του ΕΤΣΕ που καλύπτονταν από την εγγύηση της ΕΕ. Στην πράξη, ο τρόπος γνωστοποίησης των στοιχείων σχετικά με τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου της ΕΤΕπ σήμαινε ότι ήταν αδύνατον να επαληθευθεί αν οι ΒΔΕ και οι ΒΔΠ υπολογίζονταν σωστά για το πρόγραμμα ΕΤΣΕ στο σύνολό του.

³⁶ Άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017.

Πλαίσιο 3

Κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου της ΕΤΕπ

Το χρηματοδοτικό μέσο των κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου, διά του οποίου τα κεφάλαια της ΕΤΕπ τίθενται στη διάθεση του ΕΤαΕ, είναι ο μεγαλύτερος συμμετοχικός τίτλος του ΕΤαΕ.

Η συνεισφορά της ΕΤΕπ προς το ΕΤΣΕ, ύψους 7,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, διοχετεύθηκε τόσο μέσω του σκέλους IIW, με συγχρηματοδότηση 3,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, όσο και μέσω του σκέλους SMEW, με συγχρηματοδότηση 4 δισεκατομμυρίων ευρώ υπό τη μορφή επενδύσεων σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου. Τα ποσά αυτά χρηματοδοτήθηκαν από τους ιδίους πόρους της ΕΤΕπ και δεν εξασφαλιζόνταν με εγγύηση από τον ενωσιακό προϋπολογισμό.

Οι πράξεις με κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου στο πλαίσιο του σκέλους SMEW, αξίας 4 δισεκατομμυρίων ευρώ, θεωρήθηκαν μέρος των πράξεων του ΕΤΣΕ, και έτσι συνυπολογίστηκαν για την επίτευξη της τιμής-στόχου των 500 δισεκατομμυρίων ευρώ ως προς τις κινητοποιημένες επενδύσεις.

81 Αναλύσαμε τους δύο καταλόγους ελέγχου της ΓΔ ECFIN που αναφέρονταν στους ελέγχους των στοιχείων της επιχειρησιακής έκθεσης του ΕΤΣΕ για το 2022. Οι κατάλογοι αφορούσαν τους ΒΔΕ και τους ΒΔΠ του ΕΤΣΕ και τα δημοσιοποιημένα στατιστικά στοιχεία του σκέλους IIW. Σε κανέναν δεν περιγράφονταν οι έλεγχοι που διενεργούσε η ΓΔ ECFIN, ούτε τα αποτελέσματά τους.

82 Από τη διεξοδική ανάλυση της επιχειρησιακής έκθεσης για το σκέλος SMEW στο τέλος του 2022, εντοπίσαμε ανακολουθίες σε 20 από τους 146 πίνακες. Σε 11 από αυτούς τα ποσά ήταν λανθασμένα, ενώ στους υπόλοιπους 9 διαπιστώσαμε ότι τα σχετικά δεδομένα είτε είχαν παραλειφθεί (κενά κελιά) είτε σημειώνονταν ως μη διαθέσιμα. Παρά τις επιμέρους συνέπειες καθεμίας, λαμβανόμενες ως σύνολο οι ανακολουθίες αυτές υπονομεύουν την αξιοπιστία των δημοσιοποιούμενων στοιχείων και θέτουν υπό αμφισβήτηση την ποιότητα των υποκείμενων δεδομένων.

Οι δηλώσεις περί των δημοσιονομικών επιπτώσεων του ΕΤΣΕ δεν βασίζονταν στις επιπτώσεις ολόκληρου του κύκλου ζωής του

83 Η εξωτερική μελέτη που συνόδευε την εκ των υστέρων αξιολόγηση του ΕΤΣΕ, του Οκτωβρίου 2022, και το σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής ανέφεραν ότι οι επιπτώσεις του ΕΤΣΕ αναμενόταν να είναι τουλάχιστον ουδέτερες για τον προϋπολογισμό. Εικαζόταν ότι, στο τέλος, μπορεί να υπήρχε ακόμη και θετικό πλεόνασμα, καθώς i) το μέγεθος των ζημιών που είχαν προκληθεί ήταν χαμηλότερο από το αναμενόμενο και ii) η αποζημίωση για τον κίνδυνο που είχε αναληφθεί από την εγγύηση της ΕΕ είχε αποφέρει έσοδα.

84 Ενώ ο έλεγχός μας βρισκόταν σε εξέλιξη, η Επιτροπή μας ενημέρωσε ότι η διαπίστωση περί ουδέτερου για τον προϋπολογισμό αντίκτυπου του ΕΤΣΕ βασιζόταν απλώς στο τελικό ύψος των εγγυήσεων που είχαν καταπέσει στο πλαίσιο του προγράμματος και στα έσοδα μέχρι το τέλος του 2021. Ωστόσο δεν υπήρχε καμία εκτίμηση της δημοσιονομικής επίπτωσης του ΕΤΣΕ καθ' όλο τον κύκλο ζωής του. Οι συντάκτες της μελέτης επιβεβαίωσαν ότι δεν υπήρχε υποκείμενη ανάλυση προς υποστήριξη της διαπίστωσης περί ουδέτερου για τον προϋπολογισμό αντίκτυπου του ΕΤΣΕ.

Συμπεράσματα και συστάσεις

85 Γενικό συμπέρασμά μας είναι ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) συνέβαλε ουσιαστικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού. Παρόλα αυτά, το πρόγραμμα δεν πέτυχε πλήρως τον στόχο της κινητοποίησης πρόσθετων επενδύσεων, αξίας 500 δισεκατομμυρίων ευρώ, μέχρι το τέλος του 2022.

86 Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, το ποσό των 503 δισεκατομμυρίων ευρώ που δημοσιοποιήθηκε για τη συγκεκριμένη τιμή-στόχο είχε υπερεκτιμηθεί κατά 131 δισεκατομμύρια ευρώ. Η υπερεκτίμηση αυτή ήταν απόρροια των αδυναμιών που διαπιστώσαμε στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή της μεθοδολογίας για τους πολλαπλασιαστές. Ένα μέρος του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος βασιζόταν σε χρηματοδότηση που δεν είχε εκταμιευθεί προς τελικούς αποδέκτες, σε επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί από άλλα ενωσιακά μέσα και εσφαλμένα είχαν αποδοθεί στο ΕΤΣΕ, σε ακυρωμένες επενδύσεις που δεν είχαν αφαιρεθεί από το σύνολο των κινητοποιημένων επενδύσεων και σε προθεσμίες για την κατάρτιση των διαφόρων αναφορών που δεν ήταν εναρμονισμένες (σημεία [24-38](#)).

Σύσταση 1 – Να βελτιώσει τη διαφάνεια των αναφορών που αφορούν το ΕΤΣΕ

Για τη βελτίωση της διαφάνειας των αναφορών που αφορούν το ΕΤΣΕ, η Επιτροπή οφείλει να αξιοποιεί τις ήδη διαθέσιμες πληροφορίες και να γνωστοποιεί στα ενδιαφερόμενα μέρη το ποσό της χρηματοδότησης που έχει μεν υπογραφεί, αλλά δεν έχει ακόμη φθάσει στους τελικούς αποδέκτες.

Ημερομηνία-στόχος: 2025

Σύσταση 2 – Να βελτιώσει τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό των επενδύσεων που κινητοποιούν οι εγγυήσεις της ΕΕ

Αναφορικά με το InvestEU [ως προς τα στοιχεία β) και γ)] και με την επιφύλαξη των αποφάσεων των συννομοθετών, για μελλοντικά ενωσιακά προγράμματα που χρησιμοποιούν εγγυήσεις από τον ενωσιακό προϋπολογισμό, η Επιτροπή οφείλει:

- α) να δημοσιοποιεί στοιχεία για τις επενδύσεις που κινητοποιούνται από την ενωσιακά υποστηριζόμενη χρηματοδότηση που υπογράφεται και εκταμιεύεται προς τελικούς αποδέκτες·
- β) να μην αποδίδει σε συγκεκριμένο πρόγραμμα επενδύσεις που έχουν κινητοποιηθεί από άλλο ενωσιακό μέσο, που δεν υπάγεται στο πρόγραμμα αυτό, ακόμη και αν αμφότερα συνδυάζονται σε ένα και το αυτό χρηματοοικονομικό προϊόν·
- γ) να καθορίσει μέθοδο εκτίμησης των επενδύσεων που αναμένεται να κινητοποιηθούν, εάν η χρηματοδότηση ή η επενδυτική πράξη ακυρωθούν μερικώς.

Ημερομηνία-στόχος: στοιχεία β) και γ) για το InvestEU: 2026, μελλοντικά προγράμματα της ΕΕ: μόλις αυτά αναπτυχθούν και μπορεί να ισχύσει η σύσταση

87 Κατά την άποψη των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών, η στήριξη του ΕΤΣΕ εξασφάλισε μεγαλύτερους όγκους επενδύσεων, προσέλκυσε επιπλέον επενδυτές και βελτίωσε τη διαφοροποίηση των μετοχικών κεφαλαίων. Οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές που συνεργάζονταν με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων σε συμμετοχικά έργα που υποστηρίζονταν από το ΕΤΣΕ εξέφρασαν την ιδιαίτερη ικανοποίησή τους για τη συνεργασία αυτή, καθώς τους παρείχε ενισχυμένες επιχειρησιακές ικανότητες και γνώσεις (σημεία [39-43](#)).

88 Η προσθετικότητα των επενδύσεων που κινητοποίησε το ΕΤΣΕ δεν αποδεικνυόταν επαρκώς. Αιτιολογούνταν κυρίως μέσω της στήριξης του ΕΤΣΕ προς τις «ειδικές δραστηριότητες» της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, οι οποίες έχουν υψηλότερο προφίλ κινδύνου σε σχέση με το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων που χρηματοδοτούνταν από τις συνήθεις πράξεις της. Διαπιστώσαμε επίσης την απουσία τιμών-στόχου ή δεικτών που να μετρούν άλλα χαρακτηριστικά της προσθετικότητας. Επιπλέον, λόγω έλλειψης σχετικών στοιχείων, η Επιτροπή δεν αξιολόγησε εκ των υστέρων κατά πόσον η δημόσια χρηματοδότηση έφερε όντως πρόσθετες επενδύσεις. Συγκεκριμένα, δεν αξιολόγησε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ του ΕΤΣΕ και των επενδύσεων που είχαν κινητοποιηθεί για να καλύψουν το επενδυτικό κενό. Επίσης, δεν ακολούθησε τις συστάσεις που περιείχαν οι αξιολογήσεις του ΕΤΣΕ και δεν επαλήθευσε το φαινόμενο «παραγκωνισμού» που προκαλούσε ενδεχομένως το πρόγραμμα (σημεία 44-55).

Σύσταση 3 – Να αναπτύξει μεθοδολογία για την εκ των υστέρων ανάλυση της προσθετικότητας

Με την επιφύλαξη των αποφάσεων των συννομοθετών, σε περίπτωση ενωσιακών προγραμμάτων με εγγύηση από τον ενωσιακό προϋπολογισμό στο μέλλον, η Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει μεθοδολογία για την εκ των υστέρων αξιολόγηση της προσθετικότητας των επενδύσεων που κινητοποιούνται για την κάλυψη του επενδυτικού κενού.

Ημερομηνία-στόχος: μόλις αναπτυχθεί τέτοιο πρόγραμμα και μπορεί να ισχύσει η σύσταση

89 Διαπιστώσαμε ότι η παρακολούθηση του ΕΤΣΕ ανταποκρινόταν στις βασικές απαιτήσεις. Η Επιτροπή παρακολουθούσε τις προβλέψεις και τις χρηματοοικονομικές ροές του, δημοσιοποιώντας τις καταλλήλως στα έγγραφα του προϋπολογισμού που ήταν στη διάθεση του κοινού. Επίσης, παρακολουθούσε δεόντως τους λογαριασμούς και τις οικονομικές εκθέσεις του προγράμματος. Οι δραστηριότητες παρακολούθησης του ομίλου της ΕΤΕπ συμβάδιζαν με τη συμφωνία ΕΤΣΕ, η οποία απαιτούσε αυτές να εκτελούνται κατ' εφαρμογή των πολιτικών και των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (σημεία 56-60).

90 Σε γενικές γραμμές, το ΕΤΣΕ συμμορφωνόταν με τα ενδεικτικά όρια για τη γεωγραφική και την τομεακή συγκέντρωση και πέτυχε την τιμή-στόχο που αφορούσε τη δράση για το κλίμα. Παρόλα αυτά, δεν υπήρχαν τιμές-στόχος για τη συνεισφορά του προγράμματος στην απασχόληση, ενώ η βιώσιμη ανάπτυξη δεν συνιστούσε αντικείμενο παρακολούθησης. Το κανονιστικό πλαίσιο δεν προέβλεπε κανόνες για τον τρόπο αξιολόγησης της βιωσιμότητας και οι σχετικές αναφορές ήταν εξαιρετικά περιορισμένες (σημεία [61-71](#)).

91 Ο όμιλος της ΕΤΕπ γνωστοποίησε ότι, ως προς τη στήριξη που παρείχε το ΕΤΣΕ σε ΜΜΕ, το 75 % των υπογεγραμμένων επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου ενέπιπταν στην κατηγορία των «πολυκρατικών» επενδύσεων, γεγονός που μείωνε τη διαφάνεια. Μέχρι το τέλος του 2022, η υποστηριζόμενη από το ΕΤΣΕ χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια για ΜΜΕ, η οποία είχε διατεθεί σε τελικούς αποδέκτες του προγράμματος σε τρίτες χώρες, ανερχόταν σε 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Η χρήση της εγγύησης της ΕΕ υπέρ τελικών αποδεκτών από τρίτες χώρες δεν ήταν αντίθετη με τον κανονισμό για το ΕΤΣΕ και τη σχετική συμφωνία. Ωστόσο, οι δημοσιευόμενες εκθέσεις και αξιολογήσεις σχετικά με το ΕΤΣΕ δεν περιείχαν πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος αυτών των επενδύσεων μετοχικού κεφαλαίου (σημεία [72-74](#)).

Σύσταση 4 – Να βελτιώσει τις αναφορές της σχετικά με τις επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου σε τρίτες χώρες

Όσον αφορά το InvestEU και με την επιφύλαξη των αποφάσεων των συννομοθετών, σε περίπτωση ενωσιακών προγραμμάτων που εξασφαλίζουν επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου στο μέλλον, η Επιτροπή και οι εταίροι υλοποίησης οφείλουν να υποβάλλουν στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή τον κατάλογο των συναφών χωρών και το συγκεντρωτικό ποσό που παρέχεται σε τελικούς αποδέκτες που βρίσκονται εκτός ΕΕ.

Ημερομηνία-στόχος: InvestEU: 2025, μελλοντικά προγράμματα της ΕΕ: μόλις αυτά αναπτυχθούν και μπορεί να ισχύσει η σύσταση

92 Ούτε ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ ούτε η συμφωνία ΕΤΣΕ υποχρέωναν τον όμιλο της ΕΤΕπ να αναφέρει τα οφέλη του προγράμματος που μεταφέρονταν στους τελικούς αποδέκτες. Έτσι, ο όμιλος της ΕΤΕπ και η Επιτροπή δεν συγκέντρωναν στοιχεία ή στατιστικές σχετικά με τα μειωμένα επιτόκια ή τυχόν άλλα οφέλη που απέρρεαν από τη στήριξη του ΕΤΣΕ. Η μεταφορά οφελών δεν αποτελούσε αντικείμενο ειδικής εκτίμησης ή αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, δεν μπορέσαμε να επαληθεύσουμε σε ποιο βαθμό αυτά τα οφέλη κατανέμονταν μεταξύ χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών και τελικών αποδεκτών (σημεία 75-77).

Σύσταση 5 – Να δημοσιοποιεί στοιχεία σχετικά με τη μεταφορά των οφελών από τις εγγυήσεις που παρέχει ο ενωσιακός προϋπολογισμός

Με την επιφύλαξη των αποφάσεων των συννομοθετών, σε περίπτωση ενωσιακών προγραμμάτων που χρησιμοποιούν εγγυήσεις από τον ενωσιακό προϋπολογισμό στο μέλλον, η Επιτροπή οφείλει να προβλέπει τη συλλογή ποσοτικοποιημένων στοιχείων στο πλαίσιο αντιπροσωπευτικού δείγματος, ώστε να μπορεί να αξιολογεί την κλίμακα και το είδος των οφελών που μεταφέρονται, στο πλαίσιο χρεωστικών προϊόντων, από τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές στους τελικούς αποδέκτες των εγγυήσεων από τον ενωσιακό προϋπολογισμό.

Ημερομηνία-στόχος: κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση

93 Διαπιστώσαμε ότι η ΕΤΕπ αποθήκευε τα στοιχεία που αφορούσαν το ΕΤΣΕ σε κατακερματισμένα σύνολα δεδομένων, χωρίς ένα έγγραφο με σχετικά μεταδεδομένα. Τα περισσότερα στοιχεία που μας υποβλήθηκαν ήταν ελλιπή ή ασαφή ως προς τα ονόματα και τις διευθύνσεις των τελικών δικαιούχων, τον αριθμό των εργαζομένων ή τα ποσά της στήριξης από το ΕΤΣΕ. Ο έλεγχος των επιχειρησιακών εκθέσεων του ΕΤΣΕ από την Επιτροπή αφορούσε μόνο το σκέλος υποδομών και καινοτομίας. Θεωρούμε ότι η Επιτροπή δεν εξέταζε επαρκώς αυτές τις εκθέσεις, καθώς σε πολλούς πίνακες εντοπίσαμε ανακολουθίες, εσφαλμένα ποσά και απουσία στοιχείων, που είχαν παραμείνει ανεντόπιστα. Επιπλέον, τα αναφερόμενα στοιχεία σχετικά με τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου της ΕΤΕπ ήταν σε συγκεντρωτική μορφή, με συνέπεια να μην μπορέσουμε να ελέγχουμε αν είχαν υπολογιστεί σωστά οι βασικοί δείκτες επιδόσεων και οι βασικοί δείκτες παρακολούθησης για το πρόγραμμα ΕΤΣΕ στο σύνολό του. Επίσης, δεν υπήρχαν αρκετά στοιχεία που να αποδεικνύουν τις διαπιστώσεις περί ουδέτερου για τον προϋπολογισμό αντίκτυπου του ΕΤΣΕ ή περί θετικού πλεονάσματος (σημεία 78-84).

Σύσταση 6 – Να βελτιώσει τον έλεγχο των δημοσιοποιούμενων στοιχείων σχετικά με το ΕΤΣΕ

Η Επιτροπή καλείται να βελτιώσει τις τρέχουσες διαδικασίες ελέγχου των αναφορών σχετικά με το ΕΤΣΕ, ενισχύοντας έτσι τη συνέπεια, την ακρίβεια και την πληρότητα των στοιχείων που παρουσιάζονται στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ημερομηνία-στόχος: 2025

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα V, του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 11ης Φεβρουαρίου 2025.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Προϊόντα του ΕΤΣΕ που εξασφαλίζονταν από εγγύηση της ΕΕ

Όνομασία προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία ένταξης στην συμφωνία ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο	Δομή επιμερισμού του κινδύνου
Αντισυμβαλλόμενος	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)			
Δανειακό χαρτοφυλάκιο του IIW – κοινό, σε συνδυασμό με το χαρτοφυλάκιο D1 του InvestEU	Στα προϊόντα και στους αντισυμβαλλόμενους περιλαμβάνονται ο άμεσος δανεισμός προς τον δημόσιο τομέα, ο άμεσος δανεισμός τόσο σε επιχειρήσεις όσο και για τη χρηματοδότηση έργων, ο δανεισμός με διαμεσολάβηση, η πιστωτική ενίσχυση για τη χρηματοδότηση έργων, ο επιμερισμός του κινδύνου (μερική ανάθεση / αποσύνδεση), το υβριδικό χρέος για ρυθμιζόμενες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Η ΕΕ καλύπτει το 100 % της «πρώτης ζημιάς» (FLP), ενώ η ΕΤΕπ διατηρεί το τμήμα υπολειπόμενου κινδύνου (RRT).	Ιούλιος 2015	13,24 δισ. ευρώ	FLP – 100 % (εγγύηση της ΕΕ)
Δανειακό χαρτοφυλάκιο του IIW – υβριδικό, σε συνδυασμό με το χαρτοφυλάκιο D2 του InvestEU	Στα προϊόντα και στους αντισυμβαλλόμενους περιλαμβάνονται ο επιμερισμός του κινδύνου (πλήρης ανάθεση), τα χρεωστικά κεφάλαια και τα δομημένα προϊόντα (τίτλοι εξασφαλισμένοι με στοιχεία ενεργητικού / υποκατάστατα δανείων / πιστωτικές ενισχύσεις). Η ΕΕ καλύπτει το 100 % της FLP, ενώ η ΕΤΕπ διατηρεί το RRT.	Ιούλιος 2016	2 δισ. ευρώ	FLP – 100 % (εγγύηση της ΕΕ)

Όνομασία προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία ένταξης στην συμφωνία ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο	Δομή επιμερισμού του κινδύνου
Χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του IIW – κοινό	Στα προϊόντα και στους αντισυμβαλλόμενους περιλαμβάνονται μετοχικά κεφάλαια στους τομείς των υποδομών και του κλίματος, άμεσες επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, συνεπενδύσεις με μετοχικά κεφάλαια, δανειακά κεφάλαια, θυγατρικά ταμεία ή/και επενδυτικές πλατφόρμες που δεν υποστηρίζονται από εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες. Η ΕΕ και η ΕΤΕπ (50 % έκαστη) καλύπτουν pari passu (για κάθε δεσμευόμενο ευρώ όλοι οι επενδυτές φέρουν τον ίδιο κίνδυνο) τις πράξεις μετοχικού τύπου που περιέχει το κοινό χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του IIW.	Ιούλιος 2015	3,5 δισ. ευρώ	Pari passu – 50 % (εγγύηση της ΕΕ) & 50 % (ΕΤΕπ)
Χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του IIW – εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες	Στα προϊόντα και στους αντισυμβαλλόμενους περιλαμβάνονται θυγατρικά ταμεία ή/και επενδυτικές πλατφόρμες που υποστηρίζονται από εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες, συμφωνίες επιμερισμού του κινδύνου με τη συμμετοχή των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών. Η ΕΕ καλύπτει το 95 % της FLP, ενώ η ΕΤΕπ διατηρεί το 5 % της FLP και το RRT.	Ιούλιος 2018	510 εκατ. ευρώ	FLP – 95 % (εγγύηση της ΕΕ) & 5 % (ΕΤΕπ)

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Αντισυμβαλλόμενος	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ)				
InnovFin – ενίσχυση του «Ορίζων 2020»	<p>Χρεωστικό προϊόν</p> <p>Συμπληρωματικά προς τον Μηχανισμό Εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ InnovFin, για τη στήριξη έργων έρευνας και καινοτομίας.</p>	<p>«Τμήμα δεύτερης ζημιάς» (SLP) ενός χαρτοφυλακίου εγγυήσεων χωρίς ανώτατο όριο, προς στήριξη του δανεισμού που παρέχεται από χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές σε ΜΜΕ και σε μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Η ΕΕ παρέχει το FLP στο πλαίσιο του Μηχανισμού Εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ InnovFin και, μαζί με το ΕΤΣΕ ως SLP, παρέχει τμήμα ήσσονος εξασφάλισης σε ποσοστό 20 %. Το ΕΤαΕ αναλαμβάνει το 80 % του τμήματος ανώτερης εξασφάλισης.</p>	Ιούλιος 2016	1,4 δισ. ευρώ	<p>Εταιρείες που βασίζονται στην έρευνα, καινοτόμες ΜΜΕ και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης (εταιρείες που απασχολούν από 500 μέχρι 3 000 υπαλλήλους), εγκατεστημένες και δραστηριοποιούμενες στην ΕΕ και στις συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» χώρες.</p>

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Ενίσχυση του μηχανισμού εγγύησης δανείων του COSME	Χρεωστικό προϊόν Συμπληρωματικά προς τον μηχανισμό εγγύησης δανείων του COSME, αυξάνει το μέγεθός του και διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση.	Το προϊόν του ΕΤΣΕ εγγυάται το SLP των δανειακών χαρτοφυλακίων που παρέχουν χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές σε ΜΜΕ υψηλότερης επικινδυνότητας. Το FLP παρέχεται από το ενωσιακό χρηματοοικονομικό μέσο του COSME.	Ιούλιος 2016	1,484 δισ. ευρώ	ΜΜΕ εγκατεστημένες και δραστηριοποιούμενες στην ΕΕ.
Ενίσχυση του μηχανισμού εγγύησης δανείων του EaSI	Χρεωστικό προϊόν Συμπληρωματικά προς τον μηχανισμό εγγύησης δανείων του EaSI.	Το προϊόν του ΕΤΣΕ εγγυάται το SLP των δανειακών χαρτοφυλακίων που παρέχουν χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα των μικροοικονομικών. Το FLP της εγγύησης παρέχεται από τον μηχανισμό εγγύησης δανείων του EaSI.	Ιούλιος 2016	300 εκατ. ευρώ	Κοινωνικές επιχειρήσεις και ευάλωτες ομάδες, προκειμένου να μπορέσουν να δημιουργήσουν τις δικές τους (πολύ μικρές) επιχειρήσεις.

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Ενίσχυση του μηχανισμού εγγύησης δανείων του ΤΠΔ	Χρεωστικό προϊόν Συμπληρωματικά προς τον μηχανισμό εγγύησης δανείων του ΤΠΔ, προς αύξηση του συνολικού μεγέθους του και με σκοπό τη στήριξη επιχειρήσεων στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας.	Το προϊόν του ΕΤΣΕ εγγυάται το SLP των δανειακών χαρτοφυλακίων που παρέχουν χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας. Το FLP της εγγύησης παρέχεται από τον μηχανισμό εγγύησης δανείων του ΤΠΔ.	Νοέμβριος 2017	130 εκατ. ευρώ	Πολύ μικρές επιχειρήσεις και ΜΜΕ στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, που αντιμετωπίζουν δυσκολίες με την πρόσβαση σε χρηματοδότηση.

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Συνδυαστικό προϊόν στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ	<p>Χρεωστικό προϊόν</p> <p>Περιορισμένη και απεριόριστη εγγύηση χαρτοφυλακίου που διευρύνει και διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση στον γεωργικό τομέα. Το πρόγραμμα συνδυάζει πόρους του ΕΤΣΕ με κράτη μέλη είτε από τα διαρθρωτικά ταμεία είτε από τα επενδυτικά κεφάλαια και με εθνικούς ή περιφερειακούς πόρους.</p>	<p>Το FLP αναλαμβάνουν άλλοι πόροι εκτός από το ΕΤΣΕ, ενώ το τελευταίο αναλαμβάνει το SLP.</p>	Δεκέμβριος 2018	86 εκατ. ευρώ	<p>Νέοι γεωργοί, ανάντη παραγωγικές δραστηριότητες και μετάβαση στη βιολογική γεωργία.</p>

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Εγγύηση για δεξιότητες και εκπαίδευση	<p>Χρεωστικό προϊόν</p> <p>Εγγύηση ή αντεγγύηση που περιλαμβάνει και τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές από τον ιδιωτικό ή από τον δημόσιο τομέα, για τη χρηματοδότηση της οικονομίας της γνώσης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του μετασχηματισμού των δεξιοτήτων.</p>	Το ΕΤΣΕ αναλαμβάνει το FLP και συνιστά το μόνο μέσο ανάληψης κινδύνου.	Μάρτιος 2020	50 εκατ. ευρώ	Άτομα (σπουδαστές ή εκπαιδευόμενοι) που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους και να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους, ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και στη διευκόλυνση αυτών των δεξιοτήτων και ευρωπαϊκές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των δεξιοτήτων της κατάρτισης και της εκπαίδευσης ή που αναπτύσσουν έργα στον τομέα της εκπαίδευσης.

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Προϊόν ιδιωτικής πίστης (ΙΠ) ειδικά για τις ΜΜΕ	Συμμετοχικό προϊόν Για την αύξηση του όγκου και της ποικιλομορφίας της εναλλακτικής δανειακής χρηματοδότησης που τίθεται στη διάθεση των ευρωπαϊκών ΜΜΕ και μικρών επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης.	Το συγκεκριμένο προϊόν ιδιωτικής πίστης έχει τη μορφή επένδυσης μετοχικού κεφαλαίου σε δανειακά κεφάλαια. Το ΕΤΣΕ καλύπτει το FLP (30 %) και το ΕΤαΕ το SLP (70 %) των επενδύσεων.	Δεκέμβριος 2018	250 εκατ. ευρώ	Ευρωπαϊκές ΜΜΕ και μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

<p>Μηχανισμός ευρωπαϊκής δράσης για κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου υπέρ επεκτεινόμενων επιχειρήσεων – ESCALAR</p>	<p>Συμμετοχικό προϊόν</p> <p>Για τη βελτίωση της διαθεσιμότητας χρηματοδότησης σε ευρωπαϊκές επεκτεινόμενες επιχειρήσεις. Πρόκειται για ευέλικτο συμμετοχικό προϊόν που σκοπεύει στην αύξηση της ελκυστικότητας της κατηγορίας των περιουσιακών στοιχείων και στην επιτάχυνση των χρηματικών ροών προς αυτή.</p>	<p>Χρηματοδοτείται από το ΕΤΣΕ που επενδύει σε μια κατηγορία μετοχών ή παράλληλα με άλλα μετοχικά κεφάλαια που χαρακτηρίζονται από χαμηλότερο προφίλ κινδύνου-απόδοσης.</p>	<p>Μάρτιος 2020</p>	<p>300 εκατ. ευρώ</p>	<p>Κεφάλαια με εστίαση των επενδύσεων στις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις. Τόσο για νέα μετοχικά κεφάλαια που χρειάζεται να επιτύχουν μεγαλύτερη κρίσιμη μάζα, προκειμένου να στηρίξουν τέτοιες εταιρείες στο μελλοντικό χαρτοφυλάκιό τους, όσο και για υπάρχοντα μετοχικά κεφάλαια που αναζητούν πρόσθετο κεφάλαιο για να πραγματοποιήσουν επενδύσεις συνέχειας σε επεκτεινόμενες επιχειρήσεις στο τρέχον χαρτοφυλάκιό τους.</p>
---	---	---	---------------------	-----------------------	--

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Μετοχικό προϊόν του SMEW, υποσκέλος 1	<p>Συμμετοχικό προϊόν</p> <p>Σκοπός του είναι η διευκόλυνση και η επέκταση της χρηματοδότησης που παρέχουν χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές σε ΜΜΕ, μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, οργανώσεις του κοινωνικού τομέα και κοινωνικές επιχειρήσεις σε στάδιο ανάπτυξης.</p>	<p>Ο κίνδυνος επιμερίζεται ισότιμα μεταξύ της ΕΤΕπ που παρέχει το 95 % της χρηματοδότησης (με εγγύηση του ΕΤΣΕ) και του ΕΤαΕ που παρέχει το 5 % με ίδιο κίνδυνο.</p>	<p>Ιούλιος 2016</p>	<p>2,32 δισ. ευρώ</p>	<p>ΜΜΕ, μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, οργανώσεις του κοινωνικού τομέα και κοινωνικές επιχειρήσεις σε στάδιο ανάπτυξης.</p>

Όνομασία του προϊόντος	Σκοπός του προϊόντος	Περιγραφή	Ημερομηνία έναρξης της στήριξης του ΕΤΣΕ	Μέγιστη εγγύηση που υπογράφηκε με αντισυμβαλλόμενο (μετά την 6η τροποποίηση της συμφωνίας ΕΤΣΕ)	Τελικοί αποδέκτες
Μετοχικό προϊόν του SMEW, υποσκέλος 2	Συμμετοχικό προϊόν Σκοπός του είναι η διευκόλυνση και η επέκταση της χρηματοδότησης που παρέχουν χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές σε ΜΜΕ, μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, οργανώσεις του κοινωνικού τομέα και κοινωνικές επιχειρήσεις στα αρχικά στάδια της ανάπτυξής τους.	Η ΕΕ καλύπτει το τμήμα ήσσονος εξασφάλισης (σε περίπτωση αδυναμίας εκπλήρωσης, μια μη εξασφαλιζόμενη οφειλή κατατάσσεται χαμηλότερα στις εξοφλητικές προτεραιότητες σε σχέση με άλλες οφειλές) μέσω του χρηματοδοτικού μέσου μετοχικού κεφαλαίου του InnonFin, που παρέχει το 45 % της χρηματοδότησης, ενώ το ΕΤΣΕ (το 26,5 % παρέχεται από την ΕΤΕπ) και το ΕΤαΕ (28,5 %) που καλύπτουν το τμήμα ανώτερης εξασφάλισης.	Ιούλιος 2016	430 εκατ. ευρώ	ΜΜΕ, μικρές επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, οργανώσεις του κοινωνικού τομέα και κοινωνικές επιχειρήσεις στα αρχικά στάδια ανάπτυξης.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της συμφωνίας ΕΤΣΕ (τα ποσά δεν έχουν στρογγυλοποιηθεί).

Παράρτημα II – Εσωτερικοί και εξωτερικοί πολλαπλασιαστές και επενδύσεις που είχαν κινητοποιηθεί και δημοσιοποιηθεί από τον όμιλο της ΕΤΕπ, στο τέλος του 2022

Όνομασία προϊόντος	Αντισυμβαλλόμενος	Πολλαπλασιαστές			Επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν (δισ. ευρώ)
		Εσωτερικός (α)	Εξωτερικός (β)	Σύνολο (α x β)	
IIW					
Δανειακό χαρτοφυλάκιο του IIW – κοινό	ΕΤΕπ	4,00	2,97	11,86	144,1
Δάνειο-πλαίσιο	ΕΤΕπ	4,00	2,39	9,57	
Εγγύηση	ΕΤΕπ	4,00	4,97	19,86	
Επενδυτικό δάνειο	ΕΤΕπ	4,00	2,87	11,47	
MBIL (δάνειο με διαμεσολάβηση, πολλαπλών δικαιούχων)	ΕΤΕπ	4,00	3,67	14,66	
Δανειακό χαρτοφυλάκιο του IIW – υβριδικό	ΕΤΕπ	3,00	7,38	22,15	47,1
Δάνειο-πλαίσιο	ΕΤΕπ	3,00	4,77	14,30	
Εγγύηση	ΕΤΕπ	3,00	7,17	21,51	
Επενδυτικό δάνειο	ΕΤΕπ	3,00	11,81	35,44	
MBIL (δάνειο με διαμεσολάβηση, πολλαπλών δικαιούχων)	ΕΤΕπ	3,00	7,42	22,26	
Συνολικό δανειακό χαρτοφυλάκιο του IIW	ΕΤΕπ				191,2
Χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του IIW – κοινό	ΕΤΕπ	1,00	14,29	14,29	92,8
Χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του IIW – εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες	ΕΤΕπ	2,50	8,91	22,27	4,0
Σύνολο χαρτοφυλακίου συμμετοχών του IIW	ΕΤΕπ				96,8
Σύνολο ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του IIW	ΕΤΕπ				288,0
SMEW					
Προσαύξηση της εγγύησης του COSME	ΕΤαΕ	1,00	29,09	29,09	85,7
Προσαύξηση της εγγύησης του InnovFin	ΕΤαΕ	5,00	2,72	13,62	33,5
Προσαύξηση της εγγύησης του EaSI	ΕΤαΕ	1,00	12,87	12,87	4,2
Προσαύξηση της εγγύησης των ΤΠΔ	ΕΤαΕ	1,00	11,57	11,57	3,1
Συνδυαστικό προϊόν στο πλαίσιο του SMEW	ΕΤαΕ	1,00	15,85	15,85	0,7
Δεξιότητες και εκπαίδευση στο πλαίσιο του SMEW	ΕΤαΕ	1,00	9,44	9,44	0,5
Συνολικό δανειακό χαρτοφυλάκιο του SMEW	ΕΤαΕ				127,7

Όνομασία προϊόντος	Αντισυμβαλλόμενος	Πολλαπλασιαστές			Επενδύσεις που κινητοποιήθηκαν (δισ. ευρώ)
		Εσωτερικός (α)	Εξωτερικός (β)	Σύνολο (α x β)	
Μετοχικό προϊόν του SMEW, υποσκέλος 1	ΕΤαΕ	2,33	15,70	36,56	34,6
Μετοχικό προϊόν του SMEW, υποσκέλος 2	ΕΤαΕ	2,33	15,70	36,56	
Ιδιωτική πίστη στο πλαίσιο του SMEW, υποσκέλος 1	ΕΤαΕ	3,31	8,53	28,19	4,3
Ιδιωτική πίστωση στο πλαίσιο του SMEW, υποσκέλος 2	ΕΤαΕ	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.
ESCALAR για το σκέλος SMEW	ΕΤαΕ	1,28	8,66	11,06	1,6
Συνολικό χαρτοφυλάκιο συμμετοχών του SMEW	ΕΤαΕ				40,5
Σύνολο ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του SMEW	ΕΤαΕ				168,2
Σύνολο ΕΤΣΕ στο πλαίσιο των IIW+SMEW	ΕΤΕπ & ΕΤαΕ				456,1
Σύνολο της συνεισφοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο του SMEW (εντολή της ΕΤΕπ)	ΕΤΕπ			13,37	46,8
Σύνολο ΕΤΣΕ	ΕΤΕπ & ΕΤαΕ	2,84	5,66	16,08	503,0

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Παράρτημα III – Κατάλογος των δεικτών επιδόσεων και παρακολούθησης του ΕΤΣΕ

Κωδικός	Περιγραφές ⁽¹⁾	Τιμή-στόχος / όριο	Αποτελέσματα μέχρι το 2022 ⁽²⁾	Αποτελέσματα μέχρι το 2023 ⁽³⁾
Χρήση της εγγύησης της ΕΕ και εκπλήρωση συγκεκριμένων στόχων και κριτηρίων				
ΒΔΕ 1	Προστιθέμενη αξία. Βαθμολόγηση πράξεων βάσει των κριτηρίων που ενέκρινε το διοικητικό συμβούλιο του ΕΤΣΕ. Συγκεντρωτική βαθμολογία, από το 4 (κατώτατη βαθμολογία) μέχρι το 1 (ανώτατη βαθμολογία)	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	1,36 (υψηλό) πυλώνας 1 1,47 (εξαιρετικό) πυλώνας 2 1,71 (σημαντικό) πυλώνας 3	1,37 (υψηλό) πυλώνας 1 1,46 (εξαιρετικό) πυλώνας 2 1,71 (σημαντικό) πυλώνας 3
ΒΔΕ 2	Μερίδιο δράσεων ως ειδικών δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες του SMEW κατατάσσονται εξ ολοκλήρου ως «ειδικές δραστηριότητες».	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	Βάσει αριθμού: 97,39 % Βάσει ποσού: 94,61 %	Βάσει αριθμού: 97,41 % Βάσει ποσού: 94,87 %
ΒΔΠ 1	Γεωγραφική συγκέντρωση⁽⁴⁾. Απαιτείται μόνο για το σκέλος IIW.	Μερίδιο επενδύσεων < 45 % για τα τρία μεγαλύτερα κράτη μέλη-αποδέκτες	IIW: 49,31 % SMEW + IIW: 43,59 %	IIW: 48,92 % SMEW + IIW: 42,92 %
ΒΔΠ 2	Συγκέντρωση ανά τομέα⁽⁴⁾, όπως ορίζεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού για το ΕΤΣΕ. Απαιτείται μόνο για το σκέλος IIW.	Κάτω του 30 % για οποιονδήποτε τομέα	IIW: 23,46 % SMEW + IIW: 34,31 %	IIW: 23,19 % SMEW + IIW: 34,03 %
Συμβολή στον άμεσο μακροοικονομικό αντίκτυπο και στην κινητοποίηση χρηματοδότησης				
ΒΔΕ 3	Σύνολο επενδύσεων (κινητοποιημένων)	500 δισ. ευρώ ⁽⁵⁾	Κατά την έγκριση: 525 δισ. ευρώ Κατά την υπογραφή: 503 δισ. ευρώ	Κατά την έγκριση: 515 δισ. ευρώ Κατά την υπογραφή: 495 δισ. ευρώ
ΒΔΕ 4	Σύνολο ιδιωτικής χρηματοδότησης που κινητοποιήθηκε	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	362,6 δισ. ευρώ	331 δισ. ευρώ
ΒΔΠ 3	Πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα	επί 15	επί 16,08	επί 16,13
ΒΔΠ 4	Αντίκτυπος στην απασχόληση (υποστηριζόμενες θέσεις εργασίας)	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	13 444 672	13 675 198

Κωδικός	Περιγραφές ⁽¹⁾	Τιμή-στόχος / όριο	Αποτελέσματα μέχρι το 2022 ⁽²⁾	Αποτελέσματα μέχρι το 2023 ⁽³⁾
ΒΔΠ 5	Μερίδιο πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τις εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες⁽⁴⁾	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	Βάσει αριθμού: 17,64 % Βάσει ποσού: 20,45 %	Βάσει αριθμού: 17,84 % Βάσει ποσού: 20,11 %
ΒΔΠ 6	Μερίδιο πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ και άλλα ενωσιακά μέσα⁽⁴⁾	Δεν καθορίζεται τιμή-στόχος	Βάσει αριθμού: 4,05 % Βάσει ποσού: 5,71 %	Βάσει αριθμού: 4,05 % Βάσει ποσού: 5,73 %
ΒΔΠ 7	Δράση για το κλίμα. Μόνο για το IIW: μερίδιο της χρηματοδότησης του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους IIW που υποστηρίζει έργα που συμβάλλουν στη δράση για το κλίμα	Άνω του 40 %	Βάσει αριθμού: 59,51 % Βάσει ποσού: 43,35 %	Βάσει αριθμού: 59,39 % Βάσει ποσού: 42,69 %

(1) Για πλήρη περιγραφή των ΒΔΕ/ΒΔΠ, μπορείτε να ανατρέξετε στο έγγραφο με τίτλο «EFSI Steering Board KPI-KMI methodology».

(2) Βάσει στοιχείων από τη συγκεντρωτική επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ, σκέλη IIW και SMEW, του 2022.

(3) Βάσει στοιχείων από τη συγκεντρωτική επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ, σκέλη IIW και SMEW, του 2023.

(4) Στοιχεία βάσει των υπογεγραμμένων ποσών· τα υπόλοιπα στοιχεία για τους ΒΔΕ/ΒΔΠ βασίζονται σε εκ των προτέρων εκτιμήσεις κατά την έγκριση των υπογεγραμμένων πράξεων και πρέπει να επικαιροποιηθούν κατά την ολοκλήρωση του έργου.

(5) Αφορά πράξεις που εγκρίθηκαν ή υπογράφηκαν εντός της επενδυτικής περιόδου (τέλος 2020 για τις εγκρίσεις και τέλος 2022 για τις υπογραφές).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των επιχειρησιακών εκθέσεων του ΕΤΣΕ στο τέλος του 2022 και στο τέλος του 2023.

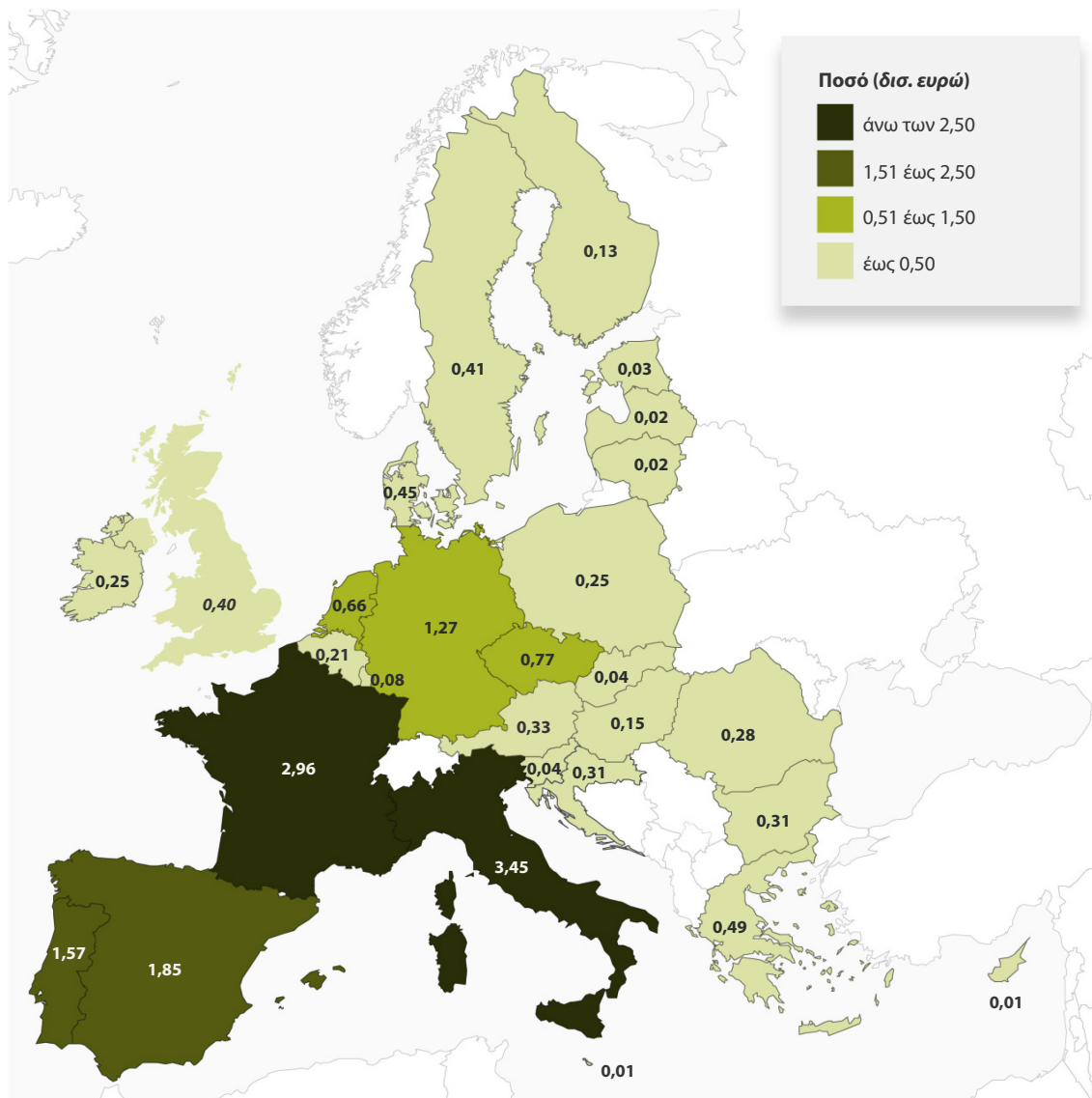
Παράρτημα IV – Κατανομή του ΕΤΣΕ στους τομείς στους οποίους εστιάζουν οι στόχοι πολιτικής της ΕΕ

Τομείς στους οποίους εστιάζουν οι στόχοι πολιτικής της ΕΕ	Υπογραφέν ποσό (δισ. ευρώ)	% του συνολικού υπογραφέντος ποσού*	Υπογραφέν ποσό (δισ. ευρώ)	% του συνολικού υπογραφέντος ποσού*	Υπογραφέν ποσό (δισ. ευρώ)	% του συνολικού υπογραφέντος ποσού*
	ΕΤΣΕ, σκέλος IIW		ΕΤΣΕ, σκέλος SMEW		ΕΤΣΕ, σύνολο	
Έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία	13,1	21,5 %	17,0	63,2 %	30,1	34,3 %
Ανάπτυξη του τομέα της ενέργειας, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της ενεργειακής ένωσης	14,3	23,5 %	-	-	14,3	16,3 %
Ανάπτυξη υποδομών, εξοπλισμός και καινοτόμοι τεχνολογίες στον τομέα των μεταφορών	9,7	16 %	-	-	9,7	11,1 %
Χρηματοδοτική στήριξη μέσω του ΕΤαΕ και της ΕΤΕπ σε οντότητες που απασχολούν έως και 3 000 εργαζόμενους	10,8	17,8 %	2,4	8,9 %	13,2	15,1 %
Ανάπτυξη και καθιέρωση τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών	3,7	6,1 %	5,1	19 %	8,8	10 %
Περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων	4,7	7,7 %	-	-	4,7	5,3 %
Ανθρώπινο κεφάλαιο, πολιτισμός και υγεία	2,8	4,6 %	2,4	8,9 %	5,2	5,9 %
Λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και περιφέρειες σε μετάβαση	0,5	0,8 %	-	-	0,5	0,6 %
Βιώσιμη γεωργία, δασοκομία, αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και άλλα στοιχεία της ευρύτερης βιώσιμης βιοοικονομίας	1,2	2 %	-	-	1,2	1,4 %
Σύνολα	60,8	100 %	26,9	100 %	87,7	100 %

* Το ποσοστό υπολογίστηκε βάσει των στρογγυλοποιημένων ποσών του πίνακα.

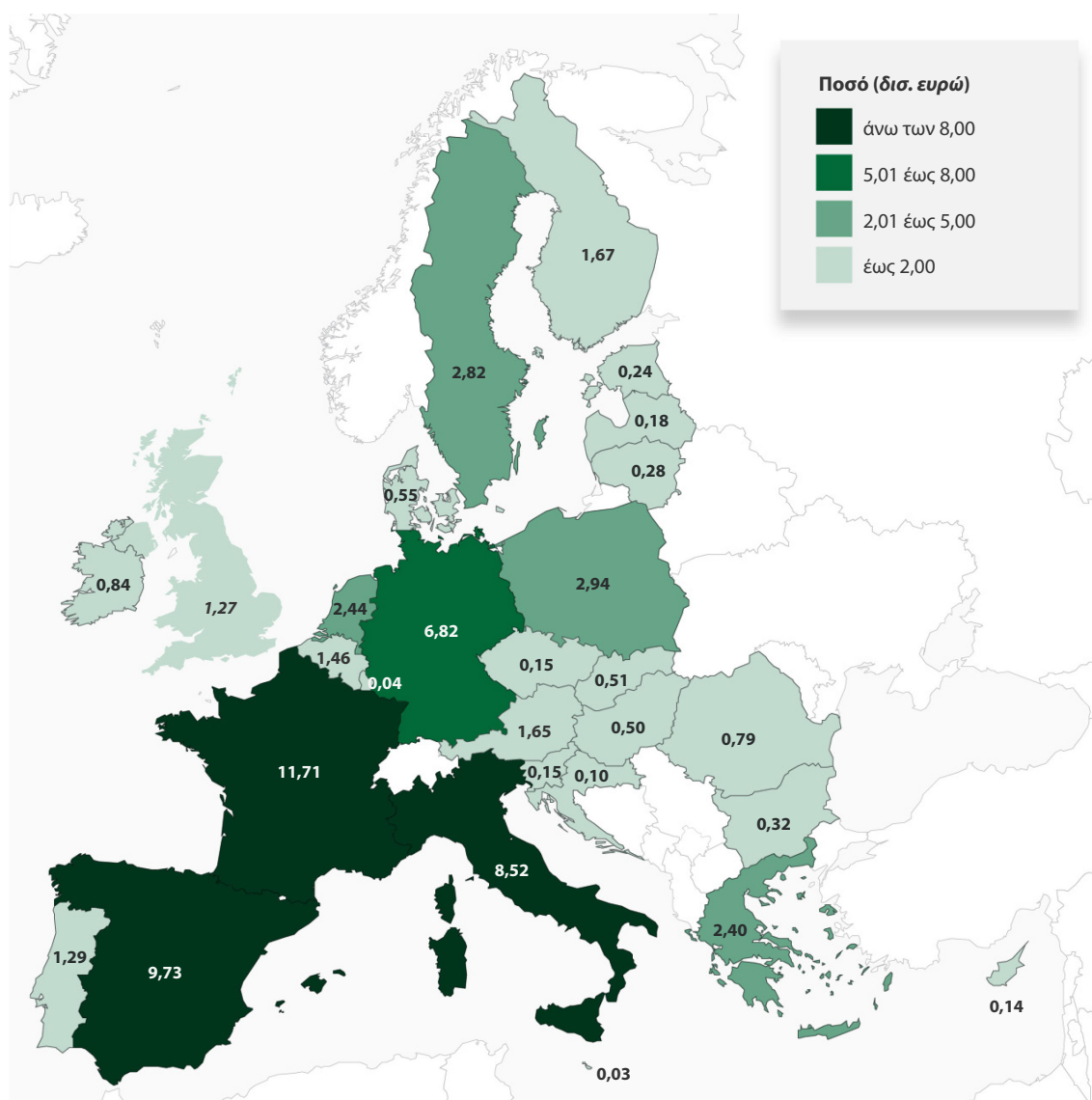
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της επιχειρησιακής έκθεσης του ΕΤΣΕ, στο τέλος του 2022.

Παράρτημα V – Συνολικά ποσά του σκέλους SMEW που είχαν υπογραφεί ανά κράτος μέλος της ΕΕ, στο τέλος του 2022

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των στοιχείων που περιείχε η επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ, στο τέλος του 2022.

Παράρτημα VI – Συνολικά ποσά του σκέλους IIW που είχαν υπογραφεί ανά κράτος μέλος της ΕΕ, στο τέλος του 2022

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των στοιχείων που περιείχε η επιχειρησιακή έκθεση του ΕΤΣΕ, στο τέλος του 2022.

Παράρτημα VII – Επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου υποστηριζόμενες από το σκέλος SMEW του ΕΤΣΕ σε επίπεδο τελικού αποδέκτη, στο τέλος του 2022

Χώρα	Ποσό (εκατ. ευρώ)	Ποσοστό επί του συνολικού ποσού	Αριθμός πράξεων	Ποσοστό επί του συνολικού αριθμού πράξεων
Γαλλία	3 155	20,1 %	676	9,5 %
Ιταλία	2 074	13,2 %	1 827	25,6 %
Γερμανία	1 865	11,9 %	691	9,7 %
Ισπανία	1 478	9,4 %	898	12,6 %
Κάτω Χώρες	1 394	8,9 %	310	4,3 %
Ηνωμένες Πολιτείες	1 187	7,6 %	337	4,7 %
Ηνωμένο Βασίλειο μετά το Brexit*	615	3,9 %	447	6,3 %
Σουηδία	546	3,5 %	125	1,7 %
Φινλανδία	469	3,0 %	856	12,0 %
Λουξεμβούργο	334	2,1 %	17	0,2 %
Βέλγιο	277	1,8 %	54	0,8 %
Ελβετία	260	1,7 %	46	0,6 %
Ισραήλ	216	1,4 %	98	1,4 %
Ιρλανδία	212	1,4 %	94	1,3 %
Πορτογαλία	208	1,3 %	47	0,7 %
Ηνωμένο Βασίλειο προ του Brexit*	182	1,2 %	62	0,9 %
Πολωνία	167	1,1 %	119	1,7 %
Νορβηγία	167	1,1 %	30	0,4 %
Δανία	147	0,9 %	46	0,6 %
Αυστρία	128	0,8 %	40	0,6 %
Σλοβενία	123	0,8 %	149	2,1 %
Τσεχία	113	0,7 %	27	0,4 %
Κροατία	63	0,4 %	19	0,3 %
Εσθονία	62	0,4 %	46	0,6 %
Σιγκαπούρη	38	0,2 %	12	0,2 %
Ρουμανία	35	0,2 %	11	0,2 %
Κύπρος	34	0,2 %	6	0,1 %
Λιθουανία	26	0,2 %	6	0,1 %
Καναδάς	20	0,1 %	5	0,1 %
Ουγγαρία	20	0,1 %	10	0,1 %
Αυστραλία	19	0,1 %	3	κάτω του 0,1 %
Σλοβακία	11	0,1 %	3	κάτω του 0,1 %
Λετονία	9	0,1 %	4	0,1 %
Ισλανδία	8	0,1 %	3	κάτω του 0,1 %
Χονγκ Κονγκ	8	0,1 %	1	κάτω του 0,1 %
Ελλάδα	5	κάτω του 0,1 %	3	κάτω του 0,1 %
Βουλγαρία	5	κάτω του 0,1 %	7	0,1 %
Μεξικό	4	κάτω του 0,1 %	2	κάτω του 0,1 %

Χώρα	Ποσό (εκατ. ευρώ)	Ποσοστό επί του συνολικού ποσού	Αριθμός πράξεων	Ποσοστό επί του συνολικού αριθμού πράξεων
Τουρκία	4	κάτω του 0,1 %	4	0,1 %
Λιχτενστάιν	1	κάτω του 0,1 %	1	κάτω του 0,1 %
Μάλτα	0,3	κάτω του 0,1 %	1	κάτω του 0,1 %
Σύνολο	15 692	100 %	7 143	100 %
ΕΕ	13 144	83,8 %	6 154	86,2 %
Εκτός ΕΕ + Ηνωμένο Βασίλειο μετά το Brexit	2 549	16,2 %	989	13,8 %

* Βάσει των ημερομηνιών υπογραφής των πράξεων μεταξύ του ΕΤαΕ και των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της επιχειρησιακής έκθεσης του ΕΤΣΕ, σκέλος SMEW, στο τέλος του 2022.

Παράρτημα VIII – Πλεονεκτήματα των δανείων που υποστηρίζει το ΕΤΣΕ έναντι των πλεονεκτημάτων αυτών που δεν υποστηρίζονται από το πρόγραμμα

Τα στοιχεία που μας παρείχε κατά τις σχετικές συζητήσεις χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής από τη Νότια Ευρώπη μας οδήγησαν στη διαπίστωση ότι τα δάνεια που είχαν την υποστήριξη του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του προγράμματος InnonFin προσέφεραν ευνοϊκότερους όρους σε σύγκριση με εκείνα του συνήθους επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου του συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού διαμεσολαβητή, που απευθύνονταν σε καινοτόμες επιχειρήσεις, αλλά δεν υποστηρίζονταν από το ΕΤΣΕ. Τα δάνεια του InnonFin φαίνονταν να προσφέρουν χαμηλότερα επιτόκια, υψηλότερα ποσά και μεγαλύτερες ληκτότητες, χαρακτηριστικά που τα καθιστούσαν περισσότερο συμφέροντα για τους δανειζόμενους.

Μέσο επιτόκιο δανείων σε διαφορετικά χαρτοφυλάκια			
Τμήμα ενδιαφερόμενου πληθυσμού*	Χαρτοφυλάκιο InnonFin	Σύννηθες επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο	Διαφορά
Πολύ μικρές επιχειρήσεις	3,98 %	5,14 %	- 1,16 %
MME	4,44 %	4,79 %	- 0,35 %
Μεσαίες επιχειρήσεις	4,19 %	5,54 %	- 1,35 %

Μέση ληκτότητα δανείων στα διάφορα χαρτοφυλάκια			
Τμήμα ενδιαφερόμενου πληθυσμού*	Χαρτοφυλάκιο InnonFin	Σύννηθες επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο	Διαφορά
Πολύ μικρές επιχειρήσεις	58	50	+ 8
MME	56	51	+ 5
Μεσαίες επιχειρήσεις	50	58	- 8

Μέσο ύψος δανείων στα διάφορα χαρτοφυλάκια			
Τμήμα ενδιαφερόμενου πληθυσμού*	Χαρτοφυλάκιο InnonFin	Σύνηθες επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο	Διαφορά
Πολύ μικρές επιχειρήσεις	110	67	43
MME	209	129	80
Μεσαίες επιχειρήσεις	633	318	315

Πηγή: Ανάλυση του ΕΕΣ βάσει στοιχείων προερχόμενων από χρηματοπιστωτικό διαμεσολαβητή.

* Τα κριτήρια που χρησιμοποιούσε ο συγκεκριμένος χρηματοπιστωτικός διαμεσολαβητής για την κατάταξη των αποδεκτών χρηματοδότησης ήταν τα εξής:

- πολύ μικρές επιχειρήσεις: εταιρείες που απασχολούν μέχρι 10 υπαλλήλους ή με έσοδα / περιουσιακά στοιχεία αξίας 2 εκατομμυρίων ευρώ
- MME: εταιρείες που απασχολούν από 11 μέχρι 50 υπαλλήλους ή με έσοδα / περιουσιακά στοιχεία αξίας από 2 μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ
- μεσαίες επιχειρήσεις: εταιρείες που απασχολούν άνω των 50 υπαλλήλων ή με έσοδα / περιουσιακά στοιχεία αξίας άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ.

Συντομογραφίες

COSME: Πρόγραμμα της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις ΜΜΕ

ΕaSI: Πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία

ΕΤΕπ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

IIW: Σκέλος υποδομών και καινοτομίας

InnovFin: Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ για την Καινοτομία

SMEW: Σκέλος για τις ΜΜΕ

ΒΔΕ: Βασικός δείκτης επιδόσεων

ΒΔΠ: Βασικός δείκτης παρακολούθησης

ΓΔ ECFIN: Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων

ΕΤαΕ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

ΕΤΣΕ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων

ΜΜΕ: Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

ΤΠΔ: Τομέας του πολιτισμού και της δημιουργικότητας

Γλωσσάριο

Εγγύηση της ΕΕ: Στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, ανάληψη υποχρέωσης από την ΕΕ να εξασφαλίσει με τον προϋπολογισμό της ΕΕ τις χρηματοδοτικές πράξεις του ΕΤΣΕ.

Εξασφάλιση: Περιουσιακό στοιχείο που παρέχεται ως ασφάλεια για χορηγούμενο δάνειο και το οποίο περιέρχεται στον δανειστή σε περίπτωση αδυναμίας του οφειλέτη.

Μετοχικό προϊόν: Επένδυση στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρείας.

Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις: Ορισμός που βασίζεται στο μέγεθος, και ειδικότερα στον αριθμό των εργαζομένων, και σε ορισμένα οικονομικά κριτήρια και εφαρμόζεται σε επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς. Οι μικρές επιχειρήσεις απασχολούν έως και 50 υπαλλήλους και ο κύκλος εργασιών ή ο συνολικός ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ. Οι μεσαίες επιχειρήσεις απασχολούν έως και 250 υπαλλήλους και έχουν κύκλο εργασιών έως 50 εκατομμύρια ευρώ ή ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

Μικρή επιχείρηση μεσαίας κεφαλαιοποίησης: Εταιρεία με 250 έως 499 εργαζόμενους.

Παραγκωνισμός (επενδυτών): Οικονομικό φαινόμενο κατά το οποίο αύξηση των δημόσιων δαπανών προκαλεί πτώση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Πράξη: Στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, χρηματοδότηση άμεση ή με διαμεσολάβηση, υποστηριζόμενη από το πρόγραμμα. Ο όρος δεν χρησιμοποιείται για υποκείμενα έργα που υποστηρίζονται από χρηματοδότηση με διαμεσολάβηση.

Συναλλαγή: Στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, χρηματοδότηση υποστηριζόμενη από το πρόγραμμα, η οποία βασίζεται σε σύμβαση μεταξύ χρηματοπιστωτικού διαμεσολαβητή και τελικού αποδέκτη.

Τελικός αποδέκτης: Στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, φυσικό πρόσωπο ή οντότητα που λαμβάνει χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ, είτε απευθείας από τον όμιλο της ΕΤΕπ είτε μέσω άλλου ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

Χρέος μειωμένης εξασφάλισης: Δάνειο ή χρεόγραφο που, σε περίπτωση αδυναμίας του οφειλέτη, αποπληρώνεται από τα περιουσιακά στοιχεία ή τα κέρδη του μετά την εξόφληση δανείων ή χρεογράφων υψηλότερης κατάταξης.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-07>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-07>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου V (Χρηματοδότηση και διοίκηση της Ένωσης), του οποίου προεδρεύει ο Jan Gregor, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Λευτέρης Χριστοφόρου, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Θεοδόση Τσιόλα, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, την Παναγιώτα Λιάπη, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, τον Alberto Gasperoni, διοικητικό στέλεχος, τον Marco Fians, διευθυντή του Τμήματος V, τον Tomasz Plebanowicz, υπεύθυνο έργου, τη Manuela Portale, ελέγκτρια, και τους Jorge Ramirez Puerto, Slobodan Dimitrovski, Σταμάτη Καλογήρου και Lorenzo Pirelli, ελεγκτές. Η Jennifer Schofield παρείχε γλωσσική υποστήριξη, ενώ για τη δημιουργία των γραφικών υποστήριξη παρείχε η Lucie Peterková.

Από αριστερά: Παναγιώτα Λιάπη, Jorge Ramirez Puerto, Slobodan Dimitrovski, Alberto Gasperoni, Tomasz Plebanowicz, Λευτέρης Χριστοφόρου, Jennifer Schofield, Θεοδόσης Τσιόλας, Marco Fians, Manuela Portale.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, τα λογότυπα και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-4655-6	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/3845418	QJ-01-25-015-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-4656-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/8596278	QJ-01-25-015-EL-N

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 07/2025](#), με τίτλο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων - Συνέβαλε μεν ουσιαστικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού, αλλά δεν κατάφερε να φέρει στην πραγματική οικονομία τα 500 δισ. ευρώ που υποσχόταν μέχρι το τέλος του 2022», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων δημιουργήθηκε με σκοπό να συμβάλλει στην κάλυψη του επενδυτικού κενού που αντιμετώπιζε η ΕΕ, μέσω της κινητοποίησης πρόσθετων επενδύσεων, ύψους 500 δισεκατομμυρίων ευρώ. Υποστήριξε χρεωστικά μέσα και μετοχικούς τίτλους με εγγύηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ ή τους ίδιους πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Συμπέρασμά μας είναι ότι το πρόγραμμα συνέβαλε μεν ουσιαστικά στην κάλυψη του επενδυτικού κενού υποστηρίζοντας διάφορες δραστηριότητες, από μικροχρηματοδότηση μέχρι επενδύσεις σε μεγάλα έργα υποδομών, αλλά δεν κατάφερε να κινητοποιήσει στην πραγματική οικονομία τα 500 δισεκατομμύρια ευρώ που υποσχόταν μέχρι το τέλος του 2022. Διαπιστώσαμε ότι οι επενδύσεις που θεωρούνταν ότι είχαν κινητοποιηθεί χάρη σε αυτό είχαν υπερεκτιμηθεί κατά 26 % και ότι δεν τα στοιχεία που αποδείκνυαν την προσθετικότητα του δεν ήταν επαρκή. Για ορισμένες σημαντικές πτυχές του δεν είχαν καθοριστεί τιμές-στόχος ή, και εάν είχαν, η παρακολούθησή τους δεν ήταν σωστή, όπως σωστά δεν ήταν ούτε τα αντίστοιχα δημοσιοποιούμενα στοιχεία. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών διατυπώνουμε διάφορες συστάσεις.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Χ: @EUAuditors